Kvinner & Familie

Nr.3/2018

Norges Kvinne- og familieforbund

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Alltid beredt?

Forsidefoto: shutterstock.com

Kvinner & familie
Nr. 3 2018
132. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør
Lene Søgaard Gloslie
Utgiver:
Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgaten 12, 0161 Oslo.
Telefon: + (47) 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no
Annonser:
post@kvinnerogfamilie.no
Abonnement:
Kan bestilles hos utgiver: NOK 150,- pr. år.
Medlemmer av forbundet får bladet gratis
Design:
Cathrines cmykeri/chfuglei@gmail.com
Trykk: Gamlebyen Grafiske AS
Opplag: 3250
Redaksjonsrådet:
Lene Søgaard Gloslie:
redaktor@kvinnerogfamilie.no
Mette Gunnari:
mette@kvinnerogfamilie.no
Sonja Kjørlaug:
sonja@kvinnerogfamilie.no
Elisabeth Rusdal:
elisabeth@kvinnerogfamilie.no
Wenche Rolstad:
wenche@kvinnerogfamilie.no

Internettadresse:
www.kvinnerogfamilie.no
Frist for stoff: 6. januar 2019

Ettertrykk og kopiering av
Kvinner & families stoff og annonser
er ikke tillatt uten etter avtale.
ISSN NR: 1891 - 7992
ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.
Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdsetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:
Nordens Kvinneforbund (NKF)
Associated Country Women of the World (ACWW)
KFB (Kvinners frivillige beredskap)
FOKUS Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål

Leder

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Kjære medlem!

Det nytter – det har vi fått klare signaler om den siste tiden. For det første – vi har straks nådd målet vi hadde når det gjelder medlemstall. Faktisk mangler vi bare 75 medlemmer. Så dersom vi går sammen nå, klarer vi det. Det er viktig for oss å ha medlemmer – og jo flere vi er, dess sterkere står vi.

Minst like viktig er det at vi får gjennomslag for sakene våre eller at de kommer med på ulike debatter og dagsordener.

Føde- og barseltilbudet har vi holdt på med en stund. Vi har tatt opp saken i ulike fora og brukt de kanalene vi har kommet over, også i internasjonal sammenheng. Nå gir dette kanskje resultater. FNs likestillingskomité har i forbindelse med sin gjennomgang av situasjonen innen likestilling i Norge kommet med anbefalinger som Norge bes om å følge opp og gjøre noe med. Og der har vi fått gjennomslag – behovet for økt antall jordmødre og utdanning av flere. Dette er viktig for vårt videre arbeid med føde- og barseltilbudet. Nå må regjeringen trolig tvinges til å følge opp. Vi skal i alle fall følge med og presse enda mer på for å få dette til.

Internasjonalt har vi via ACWW, vårt internasjonale forbund, gjentatte ganger tatt opp situasjonen for kvinner og barn i konfliktområder og på flukt. Sist tok vi opp situasjonen for kvinner og barn i asylmottak. Nå anbefaler CEDAW at beskyttelsesbehovet for kvinner som søker asyl og er flyktninger må prioriteres.

Og sist, men ikke minst – pensjon. CEDAW påpeker at begrepet felleseie i ekteskapet skal utvides til å gjelde pensjon etc. i forbindelse med skilsmisse. At det skal ansees som felleseie og deles likt uavhengig av ektefellenes respektive bidrag, og at det skal iverksettes juridiske tiltak for å kompensere ulikheter i andelen av kvinner i ubetalt arbeid. Det samme påpeker komiteen i forbindelse med samboerskap.

Selv om dette er kommet, så kan vi ikke helt slippe jubelen løs. Regjeringen er gitt en frist på to år til å gjennomføre disse og en rekke andre anbefalinger. Men vi er absolutt et langt skritt videre på veien til fullt gjennomslag.

Er du forberedt? Beredskap er i høyeste grad på dagsordenen. Terror kan ramme oss i hverdagslivet ved at mangelen på vann, strøm med mer inntreffer.

Men sommerens tørke og klima har minnet oss på at ikke bare terror kan gi oss enorme hverdagsutfordringer og situasjoner med store konsekvenser. Selv om det politisk nå er debatt rundt regjeringens ansvar, så kan både du og jeg ta vår del av ansvaret. Hverdagen er vårt ansvar. Vi kan forberede oss og ikke vente at noen skal ordne opp for oss. Nettopp «Trygg hverdag» var tema for Nordens Kvinneforbunds konferanse nå i august. Du kan lese mer om dette her i bladet.

Lite visste vi, da vi fastsatte beredskap som tema for denne utgaven av bladet vårt, at det skulle bli så aktuelt. Her i bladet er det dermed høyaktuelt stoff om dette og hva som kan gjøres. Kanskje kan hverdagsberedskap være tema for møter i lokallaget? Det er nå når vi har tingene ferskt i minne at vi kan bidra til endringer. For det dreier seg om mer enn dugnader der vi plukker plast. Vi må se på våre handlinger – hva vi bruker og hva vi kjøper inn. Som forbrukere har vi makt – vi kan kreve av butikkene og andre produsenter. La oss bruke den makten.

Behov for lager av såkorn har vi en rekke ganger tatt opp med myndighetene. Som regel har vår henvendelse blitt avvist som uaktuell eller at vi får satse på nabolandene, og at man kan hjelpe hverandre. Sommerens opplevelser, både med tørke og skogbranner, har vist at våre naboer har slitt, og at samhandling og mer fokus på å klare seg selv er nødvendig. For når det har vært tørke hos oss, har det samme rammet Danmark, Sverige og Finland. La oss nå håpe at våre forslag innenfor dette feltet også blir lyttet til.

Uansett – vi gir oss ikke og vi har fortsatt utrolig mye å ta tak i. Vi får ta det trinn for trinn og fra ulike vinkler.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg gleder meg til å treffe mange av dere på landsmøtet.

Lykke til med alle høstens aktiviteter!

Elisabeth Rusdal, forbundsleder

Redaktør

Lene Søgaard Gloslie
Redaktør

Det er høst i luften, og for de av oss som bor i de sørlige deler av landet har vi endelig sett litt regn. Vi kan se tilbake på en sommer som har vært krevende for de som produserer maten vår, for dyrene, og for naturen. Ikke minst har denne sommeren med all tydelighet vist oss at naturen er uberegnelig - og at vi ikke er like godt skodd beredskapsmessig som vi har trodd.

Beredskap er hovedtema for denne utgaven av medlemsbladet. Egenberedskap og samfunnets beredskap. Svært ofte ulike sider av samme sak. Som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fastslår: Du er en del av Norges beredskap.

Hver og en av oss utgjør altså en del av Norges beredskap. At vi tar ansvar for vår egenberedskap er et bidrag som landet er avhengig av i en krisesituasjon. Hva innebærer det i hverdagen vår, og hva kan vi gjøre for å møte det ansvaret som ligger i dette? Har vi alt på stell der hjemme slik at vi kan være trygge på at vi selv og familien vår vil klare seg i tre dager dersom vi plutselig skulle stå uten matforsyning, vann og elektrisitet? I bladet finner du tips og råd om egenberedskap som er nyttige for deg som vil være beredt.

Beredskap handler imidlertid om så mye mer enn hva hver enkelt av oss har i skapet til enhver tid. Vi lever i en digital tid, der datakriminalitet blomstrer som aldri før. Profesjonelle hackere bryter seg inn i datamaskiner, stjeler identiteter og tilraner seg penger fra kontoen til intetanende ofre. Vi må alle ta utfordringen og tilegne oss den nødvendige kunnskap, råder Kvinners Frivillige Beredskap (KFB).

Høstens landsmøte står for døren og vi håper at riktig mange har mulighet til å delta. Landsmøtet er en viktig og inspirerende møteplass for forbundets medlemmer der forbundets prioriteringer og arbeid de nærmeste årene skal utmeisles. Og en oppladning til høstens og vinterens aktiviteter rundt i lokallagene.

Vi hører gjerne om aktiviteter som er på trappene eller allerede gjennomført lokallagene. Har du noe du ønsker å dele med andre medlemmer, kan du sende tekst og bilder til redaktor@kvinnerogfamilie.no. Vi gleder oss til å høre fra deg!

God høst!

Innhold

BEREDSKAP
Du er en del av Norges beredskap 4
Langvarig strømbrudd - dyp krise? 6
Det digitale liv angår alle 9
Matvareberedskap 12
Mange kommuner dårlig forberedt på naturskader 14

LANDSMØTE 2018
Saksliste til landsmøtet 16
Kandidater til valg 17
Prinsipprogrammet for 2019 til 2020 18

NORDENS KVINNEFORBUND
Trygg hverdag 12

JUS OG RETTIGHETER
Rettigheter etter ulykker og voldshandlinger 20

BEREDSKAPSUTVALGET 26

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund 28
Liste over K&Fs tillitskvinner 30

f - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOK-SIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN. VI SEES PÅ FACEBOOK!

Du er en del av Norges beredskap

Når samfunnet rammes av en stor hendelse eller krise, må hjelpen først ut til de som trenger det mest. Jo flere av oss som er i stand til å ta vare på oss selv, og hjelpe de rundt oss, jo bedre rustet står vi som samfunn.

AV: CECILIE DAAE, DIREKTØR, DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)

Vi lever i et trygt og stabilt samfunn der vi er vant til at det meste stort sett fungerer som det skal. Det er veldig mange tjenester og funksjoner vi er avhengig av for at vårt daglige liv skal gå rundt uten de helt store problemene uten at vi tenker så mye på det. Men hva gjør du hvis strømmen blir borte i flere dager? Hva hvis mobilnettet slutter å virke? Hvordan ville du og din familie taklet at vannet er forurenset eller avstengt? Tenk deg at du ikke kommer deg hjemmefra fordi veien er sperret.

Sjansen er kanskje ikke så stor, i hvert fall ikke for at alt dette skjer samtidig, men det kan skje. Uvær, naturhendelser, sabotasje eller tekniske problemer kan få slike konsekvenser. Da bør du være forberedt.

IKKE GODT NOK FORBEREDT

I en befolkningsundersøkelse Epinion nylig har utført på oppdrag fra DSB svarer under halvparten av de spurte at de har tenkt gjennom hvilke farer, ulykker og utfordringer som kan skje i hjemmet. Et interessant, men kanskje ikke overraskende, poeng er at folk på bygda er bedre forberedt enn folk i byene. Svarene viser også at kjennskapen til krisehåndteringstiltak i egen kommune og nærområde er for lav. Dette ønsker vi å gjøre noe med!

Under den kalde krigen var myndighetenes befolkningsråd om det vi kaller "egenberedskap" vesentlig mer konkrete enn de er i dag, og bevisstheten i befolkningen om temaet var større. Selv om det også i dag finnes slike råd, for eksempel på sikkerhverdag.no, mener vi det er behov for tiltak som i større grad setter folks egen beredskap på dagsordenen igjen. Blant annet fordi risiko- og trusselbildet er i endring. Og ikke minst fordi vi blir stadig mer avhengige av kritiske samfunnsfunksjoner, som strøm, mobilnett, internett, transport, vann og avløp. Det gjør oss sårbare i alle fall hvis vi ikke er godt nok forberedt.

DIN EGEN BEREDSKAP

Derfor arbeider nå Oslo kommune og DSB med en egenberedskapskampanje som skal øke befolkningens kunnskap og bevissthet om hva hver enkelt av oss konkret kan og bør gjøre av forberedelser for å redusere egen sårbarhet. Kampanjen, som skal være klar i løpet høsten, vil ta utgangspunkt i alvorlige uønskede hendelser og kriser som endrer tilgangen til kritiske samfunnsfunksjoner.

Skal samfunnet fungere når det blåser som verst må alle være forberedt. Det gjelder selvfølgelig myndighetene, men det gjelder også deg.

Sammen er vi forberedt!

DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. DSB skal være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, og skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. DSB er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

TRE DAGER SOM KAN GJØRE EN FORSKJELL

- Vær forberedt på at du og din familie kan klare dere selv i minst tre dager
- Finn ut hvem som kan trenge din hjelp og hvordan du kan bidra
- Tenk gjennom og diskuter med de rundt deg hva som kan skje, hvordan dere kan bli rammet, og hvordan dere kan håndtere det

Hvis du og din familie klarer dere selv i minst tre dager, har du trolig

- Bidratt til at de som trengte det mest fikk hjelp først
- Kommet deg gjennom de fleste kriser, eller
- Kjøpt deg tid og rom til å planlegge videre hvis krisen blir langvarig

Mange av oss har allerede en god del av det vi trenger for å klare oss selv i noen dager, så det er ikke så mye som skal til for å komme helt i mål.

SLIK KAN DU IVARETA DINE GRUNNLEGGENDE BEHOV I TRE DAGER

Varme

Mange boliger har strøm som den viktigste eller eneste kilden til oppvarming. Ved langvarige strømbrudd om vinteren kan det bli svært kaldt innendørs. For å være bedre forberedt på strømbrudd, er dette noen muligheter du bør vurdere:

- Vedovn eller peis pass på at den fungerer som den skal, og at du har nok ved.
- Gass- eller parafinovn sjekk at den er i god stand og beregnet for innendørs bruk.
- Varme klær, pledd og soveposer.
- Fyrstikker eller lighter.
- Er det vanskelig å finne gode alternative varmekilder som passer for deg, kan du avtale med naboer, familie eller venner om å gi deg husly.

Drikke

Du trenger minst tre liter rent vann per person til drikke og matlaging i døgnet. Lagre vannet på en kald, mørk og frostfri plass som bod, garasje eller uthus. Vannet bør byttes ut en gang i året, gjerne på en fast dato. For å sikre nok væske, kan du:

- Rengjøre flasker eller dunker, fylle de helt fulle med kaldt vann fra springen, og sette på lokket.
- Kjøpe vann på flasker eller dunker fra butikken.
- Juice, brus og andre alkoholfrie drikker kan dekke noe av væskebehovet.

Mat

Du bør ha nok mat i huset til å mette alle. Tenk igjennom hvordan du skal tilberede maten dersom strømmen eller vannet er borte. Dersom du har ansvar for små barn eller dyr, eller har spesielle behov i dietten, må du planlegge ekstra for det.
Du kan for eksempel:

- Passe på at du har til noen ekstra dagers forbruk av den maten du handler og spiser til vanlig. I stedet for å handle hver dag, kan du handle for noen dager om gangen.
- Ha litt ekstra av matvarer med lang holdbarhet, som kan lagres i romtemperatur og eventuelt kan spises uten varmebehandling/tilberedning. Eksempler er knekkebrød, påleggshermetikk, suppe, turmat, middagshermetikk, energibar, tørket frukt og nøtter.

Legemidler/førstehjelp

En standard førstehjelpspakke og vanlig smertestillende midler dekker de fleste behov. Er du avhengig av legemidler eller medisinske hjelpemidler, må du snakke med din lege eller apotek om muligheten for å ha en ekstra beholdning. Holdbarheten kan være begrenset, og du må sørge for å erstatte det som eventuelt går ut på dato.
Hvis noen er under 18 år, gravid eller ammende, bør det oppbevares jodtabletter hjemme. Myndighetene kan gi råd om at barn, gravide og ammende bør ta jobdtabletter for å beskytte seg mot radioaktiv jod i luften ved en atomulykke.
Alle bør være trygge i grunnleggende førstehjelp. Det finnes en rekke tilbud om kurs og opplæring, enten du er helt uerfaren eller trenger oppfriskning.

Hygiene/sanitær

Uten varmt vann, eller i verste fall uten vann, er det viktig å tenke ekstra på personlig hygiene og renslighet rundt mat og matlaging. Skitt og dårlig hygiene er grobunn for smitte og sykdommer. Vask deg derfor hver dag så godt det lar seg gjøre. Vær ekstra nøye med håndvask etter toalettbesøk og før matlaging. Du bør ha våtservietter og antibakteriell hånddesinfeksjon. Hold boligen din ryddig og ren. Dersom vannklosettet ikke kan benyttes, må du ha planlagt alternativer.

Informasjon

For at du skal kunne få med deg råd fra myndighetene om hvordan hendelsen utvikler seg og hva du bør gjøre, er det viktig at du har tilgang på informasjon. Dersom offentlige nettsider og nettaviser ikke er tilgjengelig, er en batteridrevet radio som regel tilstrekkelig til å få med seg de viktigste nyhetene. NRK P1 er beredskapskanalen, men de fleste nyhetsmedier vil rapportere fra større hendelser og videreformidle råd til befolkningen.

Langvarig strømbrudd -dyp krise?

Med jevne mellomrom inntreffer langvarige strømbrudd, som ikke bare rammer oss selv i våre hjem. Nei, hele samfunnet vil kunne bli satt fullstendig ut av spill. Som enkeltmennesker må vi tenke egenberedskap. Når alt stopper opp blir det krise. Og den kan være livstruende.

AV: JAN ERIK THORESEN, REDAKTØR, KVINNERS FRIVILLIGE BEREDSKAP (KFB)

Vårt digitale samfunn er helt avhengig av at strømnettet er oppe. Årsakene til at strømmen går kan være mange. I verste fall kan det dreie seg om et massivt, velorganisert, målrettet og vedvarende angrep rettet mot våre digitale og samfunnskritiske infrastrukturer, iscenesatt av en fremmed makt med betydelige ressurser og kompetanse. Eller det kan dreie seg om en kraftig solstorm som slynger sol partikler inn i jordas magnetfelt. Da vil strålingen kunne føre til elektromagnetisk induksjon i kraftlinjer med den umiddelbare følge at kraftdistribusjonen rett og slett bryter sammen.

SLUTTER Å FUNGERE

Skulle ett av disse scenarioene inntreffe vil nærmest all infrastruktur slutte å fungere. Renseanlegg for vann og kloakk stopper. Drivstoffpumper og raffinerier slutter å virke. Helsevesenet lammes. Alarmsentraler og nødtelefoner vil ikke fungere. Mobilnettet

er intakt inntil batteriene i basestasjonene blir tomme. Produksjon og distribusjon av mat stanser opp. Butikkene vil raskt gå tomme for varer. Minibanker vil ikke kunne brukes, heiser står, kommunikasjonene lammes. Radio, TV og PC fungerer ikke. Maten i kjøleskap og dypfryser vil gradvis bli ødelagt. Trafikk- og veilys, T-bane, trikk, fly og tog vil bli lammet.

ER VI FORBEREDT?

Heldigvis er årsakene til strømbrudd vanligvis ikke så dramatiske som beskrevet ovenfor. Vinterstid med store snøfall, høststormer med kraftig vind og flom kan føre til at spesielt de som bor på landsbygda er utsatt. De senere år har det forekommet at enkelte lokalsamfunn har vært strømløse en hel uke. Og hva gjør vi da om vi skulle komme i en slik situasjon? Nå har jo folk som bor i byene blitt vant til å kunne handle matvarer nær sagt døgnet rundt. Det har liksom ikke vært nødvendig å tenke på morgendagen. Mange har bare strøm som oppvarmingsmulighet. Folk som bor på landet derimot har gjerne vært nødt til å tenke annerledes. Kanskje er det et stykke vei til butikken. Derfor har de et lite matvarelager. De har mulighet for å bruke ved som en alternativ varmekilde. Mange har kanskje et stormkjøkken eller en god gammeldags «primus». Uansett så er spørsmålet hvordan den enkelte bolig skal kunne klare seg når strømmen uteblir vinterstid. Ja, for så vidt også resten av året. Eneboliger blir også raskere nedkjølt enn rekkehus og leilighetskomplekser. Over tid vil kulden kunne bli så streng at den som bor der må flytte ut. Men problemer er ikke løst med det; i etterkant av utflyttingen vil boenheten kunne bli skadet som følge av at vannbårne varmesystemer og vannledninger sprenges.

DÅRLIG ISOLERING

Under forutsetning av at vi er godt kledd kan unge, friske mennesker sove relativt komfortabelt dersom temperaturen er + 5 grader. For så kaldt kan det faktisk bli i løpet av et døgn i eldre og dårlig isolerte hus uten annen varmekilde enn strøm. Etter ett døgn faller temperaturen raskt under frysepunktet. Da vil det etter hvert bli umulig å forbli boende.

HELSERISIKO

Når kroppstemperaturen synker fra 37 til 31-35 grader vil det kunne inntreffe enn rekke fysiske reaksjoner som økt hjerteaktivitet, hutring, hyppige vannlatinger, kortere pust og etter hvert tale- og bevegelsesforstyrrelser. Eldre og syke personer må derfor raskt evakueres.

HA EN EGENBEREDSKAP!

Mange av dem som har opplevd en situasjon uten strøm over et lengre tidsrom har nok, i etterpåklokskapens lys, angret på at de ikke var forutseende nok til eksempelvis å ha et par flyttbare parafinovner stående i beredskap sammen med noen reservekanner. Eller tilstrekkelige med fyrstikker, stearinlys og reservebatterier til lommelykten, for å nevne noe. Et reservelager av vann, mat og medisiner er absolutt påkrevet. Kvinners Frivillige Beredskap (KFB) har en egen brosjyre om egenberedskap. I løpet av senhøsten vil Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) lansere en kampanje om dette viktige temaet i samarbeid med Oslo kommune. Det er grunn til å tro at dette tiltaket vi bli landsomfattende etter hvert.Husk i utgangspunktet er det den enkelte som selv må ta hovedansvaret for sin egen og sine nærmestes sikkerhet.

ET BEREDSKAPSLAGER BØR OMFATTE FØLGENDE:

Vann. Vann er viktigere enn mat. En person trenger 2 liter væske pr. døgn. Hver husholdning bør ha sin egen vannreserve, da vann av forskjellige årsaker kan bli mangelvare. Vann kan oppbevares på plastkanner som står mørkt og kjølig.
Mat. Sørg for å ha et lager av mat som holder seg. Det kan for eksempel være hermetikk, knekkebrød, suppeposer, tørrmelk, smøreost, havregryn, sukker, salt, mel, tørrgjær og pasta. Husk å bruke av lageret, men sørg for å supplere. Det kan være fornuftig å ha en oppvarmingsmulighet for matlaging og koking av vann i form av primus eller stormkjøkken. Kull- og/eller gassgrill er også gode hjelpemidler.
Medisinskap/førstehjelpsskrin. Et lite hjemmeapotek kan komme godt med både i hverdagslivet og i en krisesituasjon. Det bør inneholde: plaster, gasbind, sterile kompresser, desinfeksjonsmiddel, bomull, saks, støttebind og sikkerhetsnåler. Av reseptfrie medikamenter anbefales paracetamoltabletter (febernedsettende) og kulltabletter (ved eventuell forgiftning).
Lommelykt. Enhver husstand bør ha et par lommelykter. Alle i husstanden bør vite hvor de finnes. Husk reservebatterier. Pass på å lagre batterier på et tørt og kjølig sted.
Stearinlys: Ha alltid noen pakker med stearinlys i skapet. De kan komme godt med. Husk fyrstikker. En parafin- eller oljelampe kan også komme til nytte.
Varme. Ha et ekstra lager med ved dersom du har peis eller ovn. Det samme gjelder parafin. Generelt er det også viktig å ha noen ekstra ulltepper og varme soveposer om strømmen skulle svikte vinterstid. Kle på deg og hold deg i aktivitet for å holde varmen! Husk at åpne rør i hus kan fryse.
Batteridrevet radio. I en krisesituasjon med lengre strømbrudd kan det være viktig å høre på meldinger på radio. Sørg for å ha en radio som fungerer uavhengig av strømnettet. Husk at det også er radio i de fleste biler.
Varsling og slokking av brann. Det er påbudt for alle husstander å ha røykvarsler og brannslokkingsapparat. Les bruksanvisningene og kontroller jevnlig at de fungerer.
Verktøy og redskaper. Kubein, øks, kniv, spade og spett kan komme til nytte i en krisesituasjon.
Bilen. Vær oppmerksom på at det kan bli vanskelig å skaffe drivstoff ved bortfall av strøm. Det kan derfor være smart å ha full tank på bilen, samt en ekstra kanne med drivstoff. Kjør en tur med bilen for å lade batteriet. Husk at mobiltelefonen kan lades i bilen. Listen ser kanskje omfattende ut, men det er i hovedsak ting du kan få bruk for hver dag og som ikke tar noe ekstra plass.
Ved å ha et beredskapslager står du bedre rustet hvis en vanskelig situasjon skulle oppstå.
Kilde: Kvinners Frivillige Beredskap (KFB)

DET DIGITALE
liv angår alle

Dagens mindreårige vil ikke huske noe annet enn at internett er overalt. Streaming av filmer, bildedeling og netthandel er for lengst blitt en del av hverdagen. Men hvordan skal vi forholde oss til alt dette? Fordeler og ulemper, vi må bare hoppe inn i fremtiden.

AV: JAN ERIK THORESEN, REDAKTØR, KVINNERS FRIVILLIGE BEREDSKAP (KFB)
FOTO: SHUTTERSTOCK

Det digitale livet er ikke en adskilt del av hverdagen, men en naturlig del av livet som ofte gjør det vanskelig å skille mellom digitale og fysiske aktiviteter og handlinger. På sett og vis er vi alle gradvis blitt vevd inn i et mønster av digital avhengighet som det er umulig å komme seg ut av. Den digitale utviklingen gir oss mange muligheter, men samtidig også ulemper dersom vi ikke utviser fornuft og omtanke i vår omgang med de ulike produkter og tjenester.

MANGLER KUNNSKAP

Når nå myndighetene digitaliserer alle offentlige tjenester står vi dårlig rustet. Tall fra Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (NKOM) viser at 30 prosent av norske mobilkunder aldri bruker mobildata. Ikke nok med det; i Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) opplyses det at så mange som en million nordmenn ikke har nok digital kompetanse. I en undersøkelse Opinion har utført for Telenor forteller en av fem at de føler seg tilsidesatt når de ikke bruker nettbank eller offentlige tjenester på nett. 16 prosent svarer at de har digital angst og er redde for å gjøre feil. Telenor har riktignok tatt grep og arrangerer «Senior Gathering», et kurs i nettbrett og mobil for eldre. Men selv om nærmere 4.000 personer så langt har fått opplæring er det en lang vei å gå. Det er imidlertid viktig at alle samfunnsgrupper henger med og får fullt utbytte av de muligheter internett gir for en enklere og bedre hverdag.

ID-TYVERI ØKER

Noe av det verste vi kan oppleve er at vår identitet blir stjålet og senere misbrukt i forbindelse med straffbare handlinger. Faktisk har over 150.000 nordmenn opplevd dette. Og omfanget av identitetstyveri øker både i antall og omfang. Å bli svindlet av en ID-tyv innebærer at vi selv blir ofre for mistenkeliggjøring når tyven tar i bruk den stjålne identiteten for å lure banker og andre kredittinstitusjoner i vårt navn. Denne formen for kriminalitet berører

> Det hele ser troverdig ut og mange går i fella og oppgir data som lett vil kunne bli misbrukt

over 4 prosent av den voksne befolkning i Norge. En undersøkelse Norsk Senter for Informasjonssikring (NorSIS) har gjort viser at tre av ti som har vært utsatt for ID-tyveri hadde anmeldt forholdet til Politiet. Nå forholder det seg slik at identitetskrenkelse, altså uberettiget bruk av både stjålet og fiktiv identitet, slett ikke behøver å ha sin bakgrunn i vår nettbruk. Fremdeles sendes dokumenter som pass, førerkort og bankkort pr. post. Myndigheter og banker går foran med dårlige eksempler på grunnleggende sikkerhetstiltak når de heller ikke benytter rekommanderte sendinger. I den nevnte undersøkelse viser det seg at befolkningen ønsker å sikre sin egen identitet. På spørsmål om en er villig til å møte opp personlig for å hente identitetsdokumenter som pass, førerkort og bankkort med bilde, svarte ni av ti, ja. 77 prosent av de spurte svarte positivt på å kunne anvende fingeravtrykk.

EN HVERDAG PÅ INTERNETT

Datakriminaliteten blomstrer som aldri før. Profesjonelle hackere bryter seg inn i mange nordmenns datamaskiner. Fremgangsmåtene er utspekulerte og vanskelig å oppdage. Tyvene oppretter falske epostkonti og benytter seg av navn og logoer som ligger nært opptil en bank, et forsikringsselskap eller andre som de fleste av oss bruker eller har et forhold til. Det hele ser troverdig ut og mange går i fella og oppgir data som lett vil kunne bli misbrukt. Det er lett et tastetrykk kan være nok til at drevne datakriminelle beriker seg på vår bekostning. Noen ganger er selskapets logo så å si identisk med den virkelige. Det er ikke sjelden at det går noe tid før forholdet oppdages og det blir slått alarm. På kort tid kan det bli gjort stort skadeverk for uheldige og intetanende kunder som får sine kontoer tømt. Et godt eksempel på hvor fort gjort det er å overse små detaljer i en hektisk hverdag er at det manglet bokstaven e i en e-postfaktura med adresse post @ telnor.no. Flere klikket dessverre på lenken i e-posten, for å laste ned det en trodde var en faktura. Faktisk så lastet de ned løsepengerviruset CryptoLocket i stedet.

På www.nettvett.no opplyses det at det er mulig å gjenkjenne at adressen er falsk ved å se på avsenderdomenet som er «telnor.no». i tillegg, om vi holder en musepeker over lenkene så vil vi se at de fører til et annet domene, «http://peachtreef-und.com». På nettvett.no kan vi lese mer om hvordan vi sjekker at en lenke er trygg.

SOSIALE MEDIER

Bruken av sosiale media har tatt fullstendig av. Det legges ut, videreformidles og trykkes «like» over en lav sko. Ofte er mange nokså ukritiske til det de sprer videre. Da kan vedkommende ufrivillig bli en nyttig idiot for ting en ikke synes noe om. I en tid da «Fake News» er blitt et begrep må alle bli mer bevisst på hva det er greit å videresende og ikke. Alle «vennene» på Facebook fortjener at vi vurderer troverdigheten i det vi sender fra oss. Falske nyheter kan inneholde både sannhet og usannhet. For ikke å snakke om når nyheten blir vinklet på en spesiell måte som bygger opp under et bestemt syn eller budskap. Naturlig nok ligger hovedansvaret for å stanse falske nyheter hos journalistene, nyhetsbyråene og formidlerne. I tillegg har Facebook og Google innført systemer og algoritmer for å oppdage og fjerne falske nyheter. Men her kan den enkelte nettbruker også bidra gjennom å være mer kritisk til videreformidlingen. Falske nyheter på nettet er et verdensomfattende problem som ikke stopper av seg selv.

HVA MED FREMTIDEN?

Kort oppsummert kan vi si at den vil omfatte mer av alt. Alle trender går i retning av at vi bare er i startfasen på det som for få år siden ble karakterisert som «datarevolusjonen». Hele verden digitaliseres. Det nytter ikke for noen å rømme unna. Den digitale hverdag innhenter oss uansett hvor vi befinner oss. Uttrykket «Face the music and dance» er så avgjort på sin plass. Vi må alle ta utfordringene og tilegne oss den nødvendige kunnskap. Vi lever i en spennende tid der den digitale utvikling vil gi oss mye positivt. Til tross for store medieoppslag om mobbing, sjikane og Facebook-avhengighet, brukt riktig og positivt er så vel de sosiale medier, nettbrett og smarttelefonen en berikelse for oss alle.

NÅR EN MISTENKER AT EN NYHET ER FALSK ER DETTE VIKTIG:

Får nyheten deg til å føle sterkt?
Det kan være et faresignal. Overskrifter og tekst blir ofte utformet slik at du skal klikke deg inn på saken (det tjener man penger på). Men det kan også være slik at overskriftene skal få deg til å føle sterkt når du leser den. Sinne, avsky og glede. I så fall kan du bli manipulert til å dele nyheten uten at du sjekker fakta.

Er kilden troverdig?
Har du tillit til avisen eller nyhetsbyrået som har sendt ut saken? Har de en egen politisk agenda der nyhetene kan bli vinklet og vridd for å passe deres agenda?

Kan nyheten verifiseres?
Er det oppgitt kilder i saken? Kan kildene verifiseres? Kan fakta eller påstander i saken verifiseres?

Deler du nyheten?
Gjør du noen vurderinger eller undersøkelser selv før du deler nyheten i sosiale medier?

Sier du ifra?
Gir du tilbakemelding til dine venner når de deler noe du tror er falske nyheter? Tagger du nyheter på Facebook som du mener er falske? Hva med journalisten eller nyhetsbyråene, får de tilbakemelding fra deg?

Beskytter du deg selv?
Å spre falske rykter gjennom andres kontoer i sosiale medier kan forekomme, og det kan også ramme deg. Beskytt kontoen din mot at uvedkommende kan bryte seg in. Vi anbefaler spesielt at alle bruker to faktor pålogging der det er mulig.

Matvareberedskap

Matvareberedskap og kriseplaner i hjemmet – er du forberedt?

AV: WENCHE ROLSTAD, NESTLEDER, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Norges Kvinne- og familieforbund er en av organisasjonene i Kvinners Frivillige Beredskap (KFB). KFB ønsker at vi skal bevisstgjøre oss selv og andre på hvor nyttig det er å ha kriseplaner i hjemmet, blant annet med mat- og vannlager.

Etter hvert har vi vennet oss til et levesett som gjør oss mindre skikket til å klare oss i en vanskelig situasjon. Storkiosk, bensinstasjon og gatekjøkken er det lettvint å ty til. Derfor er det utrolig viktig å tenke beredskap. Noen tiltak kan vi alle gjennomføre, noe som kan få stor betydning dersom en krise skulle ramme oss.

HVA ER BEREDSKAP?

Beredskap innebærer å se fremover og kunne forutse uventede situasjoner som kan skje – og så forberede seg på å møte disse så ulempene blir minst mulige.

MATVAREBEREDSKAPEN – HVORDAN ER DET MED DEN?

Hvordan står det egentlig til med matvareberedskapen hjemme hos oss selv og hvordan er det hos andre innbyggere i landet vårt. Er vi alle forberedt og kan vi eventuelt gjøre noe for å være bedre forberedt om noe skulle inntreffe?

I tidligere tider hadde kjøpmannen eller landhandleren lager med matvarer. Slik er det ikke lenger. Lageret til de fleste forretninger tilsvarer bare det som til enhver tid står i hyllene inne i forretningen. Norge har liten selvforsyningsgrad, så vi er veldig sårbare når det gjelder matvarer. Mye mat blir importert, så maten vår befinner seg derfor på kjøl eller hjul på vei til butikken.

HVA KAN SKJE?

Hva kan skje som gjør at vi alle bør ha et lite lager med matvarer hjemme? Det er mange situasjoner som kan oppstå i en krisesituasjon som kan påvirke tilgangen til matvarer for den enkelte av oss.

Myndighetene kan komme i situasjon der de må regulere tilgang på matvarer. Det kan innebære at det blir salgstopp på matvarer, men også at utenlandshandelen kan stoppes.

Ekstremvær som kan føre til ras, stengte veier og bortfall av elektrisitet kan innebære at tilgangen til matvarer begrenses eller stopper opp.

HVA ER DET VIKTIG Å HA LITT EKSTRA AV?

Hva er det viktigste vi bør sørge for å ha i hus i tilfelle vi skulle bli rammet av en krise som medfører at tilgangen til matvarer bortfaller?

Salt til maten i fryseren ved langvarig strømbrudd er en viktig forsikring som kan bevare maten. Plastkanner med vann bør vi alltid ha i hus. Vannet holder seg lenge når det oppbevares i kjelleren med tett kork. Litt hermetikk, syltetøy, saft, mel og gryn er nyttig å ha og enkelt å lagre. Batteri til radio, lommelykt, stearinlys og fyrstikker bør alle sørge for å ha.

Dette er varer vi bruker i det daglige, så det er jo bare å rullere lageret. Vi vet at folk hamstrer, så butikkhyllene blir fort tomme dersom det oppstår noe. Det kan derfor være for sent å skaffe disse varene når krisen oppstår.

BEREDSKAP ER OGSÅ OMSORG I PRAKSIS

At beredskap også er omsorg i praksis vil si at vi skal være forberedt i dag på det som kan skje i morgen. Det er viktig at vi alle er forberedt på at uventede situasjoner kan oppstå.

Da kan vi bedre mestre en nødsituasjon.

Kartlegging av føde- og barselomsorgen

I mars 2017 holdt Norges Kvinne- og familieforbund landsdelsseminar flere steder i Norge om en av de viktigste samfunnsoppgavene som finnes: Fødetilbudet.

AV: ELISABETH RUSDAL, FORBUNDSLEDER

En idé "fødtes" under et av disse seminarene – kartlegging av fødetilbudet – og et spørreskjema ble sendt ut til alle lag, som igjen sendte spørreskjemaet til sin kommune. Vi oppnådde en kjemperespons etter noe purring fra en aktiv ledelse: 210 kommuner av i alt 422 kommuner svarte!

SITUASJONEN I KOMMUNENE

Kartleggingen forteller oss mye hvordan det står til i vårt langstrakte land: Hvor mange fødsler i løpet av et år, hvor stor jordmorstilling(er), hvis ikke ansatt jordmor – hvorfor. Har kommunen tilbud om foreldreforberedende kurs, har kommunen organisert følgetjeneste med jordmor. Hvor tidlig tilbys det hjemmebesøk etter fødsel, er jordmor på hjemmebesøk etter fødselen. Hvordan er tilbudet for fødende kvinner med annet språk og annen kultur.

FOR LITEN JORDMORRESSURS

Det viser seg at flere kommuner har for liten jordmorressurs til svangerskapsomsorg og følgetjeneste. Mange kommuner samarbeider om oppgavene, spesielt i forbindelse med følgetjeneste. Ikke alle har foreldreforberedende kurs. De tilbyr møte med sykehuset i forkant, eller de har det innbakt i konsultasjonene. De færreste følger opp kravet om det første hjemmebesøket 48 timer etter fødsel, og i noen kommuner får ikke alle besøk – bare førstegangsfødende.

Og ikke på langt nær alle får besøk av jordmor. Ofte tar det for lang tid før helsestasjonene får beskjed om fødslene. Ønske om elektronisk posttjeneste er stort. De fleste kommunene har tilbud om tolk og noen praktiserer flere konsultasjoner til fødende kvinner med annet språk og annen kulturbakgrunn.

Så her har vi en jobb å gjøre!

Vi har selvsagt presentert resultatene for politisk ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet. Videre har vi hatt møter med helsepolitikere på Stortinget om funnene, i tillegg til aktuelle faggrupper. Det vi har funnet brukes også som bakgrunn for innlegg i media og andre steder.

Har dette noen hensikt da? JA!!! Faktisk er det slik at Likestillingsombudet nå har bedt om et møte for å få mer informasjon. For ombudet er opptatt av spørsmålet nå.

I tillegg har saken nå kommet på den internasjonale politiske dagsorden. CEDAW, FNs likestillingskomité har i sin behandling av Norges rapport om likestilling tatt opp nettopp fødetilbudet. Dette skjedde på bakgrunn av at K&F fikk dette med i rapporten som ble sendt komiteen.

Norges Kvinne- og familieforbundet står på for at kvinner som gir liv til kommende generasjoner skal få de aller beste forhold for sin samfunnsnyttige oppgave!

FORSLAG STATSBUDSJETT 2019 FRA FORBUNDET

AV: ELISABETH RUSDAL, FORBUNDSLEDER

Regjeringens arbeid med forslag til satsbudsjett er i sluttfasen. Statsbudsjettet legges frem 8. oktober. Da blir det spennende å se om våre innspill er kommet med.
I våre innspill har vi tatt opp følgende:
Barnetrygd – behovet for økning samt indeksregulering for å sikre at den ikke blir stående på stedet hvil. Samme som vi tok opp i høringen på Stortinget i slutten av januar.

- Skolemat. Innføring av skolemat i alle landets grunnskoler.
- Føde- og barseltilbudet. Her inkludert behovet for foreldreforberedende kurs. Videre behovet for enda større fokus på utdanning av jordmødre og helsesøstre.
- Omsorgslønn. Pårørendes omsorg for f.eks. familiens eldre.
- Husmorvikar.
- Fedre og rettigheter til foreldrepermisjon.
- Kan mat i SFO/AKS og innføring av skolemat kombineres og dermed spare utgifter?

UTTALELSE: HVERDAGSTRYGGHET I NORDEN

Nordens Kvinneforbund (NKF) vedtok på sin sommerkonferanse 17.-18. august en uttalelse om viktigheten av betydningen for en trygg og stabil hverdag.
Den rekordvarme sommeren har satt ekstra fokus på klimaspørsmålet. Fremtidsprognosene viser også at vi går mot en permanent temperaturøkning med tydelige konsekvenser for miljøet og næringsproduksjonen for så vel mennesker som dyr. Dette voldsomme værskiftet, med blant annet vanskelige skogbranner i hjemland og naboland som konsekvens, fører oss til uante klimakatastrofer dersom vi ikke reduserer våre utslipp av drivhusgasser. Når brannene har slukket går livet kanskje tilbake til normalen, men vår trygghetsfølelse har fått seg en alvorlig vekker.
De nordiske landene preges av en sterk demokratisk tradisjon. Vi er mange som tenker likt i flere viktige og avgjørende spørsmål når det gjelder tryggheten i hverdagen. Våre samfunn deler verdier som likestilling og bærekraft. Uansett politisk ståsted er vi enige om at en økonomisk, sosial og kulturell bærekraftig livsstil, samt at et rent nærmiljø utgjør selve grunnmuren i en trygg hverdag. NKF vil bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet. Men vi forventer oss også at våre nordiske regjeringer skal være aktive, både som nasjonale og internasjonale pådrivere i klima- og utviklingsspørsmål.
Vi er alle er del av løsningen. Hver og en av oss kan med konkrete handlinger og bevisste valg i hverdagen motivere hverandre med å bevisst arbeide for en bedre verden og hverdag. Vi må ikke gi opp, men må fortsette arbeidet med å trygge velferden for kommende generasjoner.
NKFs representanter er enige om betydningen av trygghet og tillit i vår hverdag, og at den nordiske modellen er et sterkt ståsted. Å samarbeide for bærekraftige mål og verdier er en modell som vi har forfektet i snart 100 år.

Mariehamn 17.8.2018
NORDENS KVINNEFORBUND (NKF)

Trygg hverdag

Alle deltagerne på årets konferanse.

AV: SONJA KJØRLAUG 2. REPRESENTANT, NKF

Referat frå Nordens Kvinneforbunds sommerkonferanse i Åland, 17. - 18. august 2018

Det var nesten 100 deltakere på konferansen. EU-direktiver om håntering av personopplysinger gjorde til at vi ikkje fekk utdelt navneliste, men vi var 20 deltakere frå Norge.

Elisabeth Rusdal fekk ordet først og ba om eit minutts stillheit for å minnes ACWW sin Europapresident Margaret McMillan som døde i juni.

VELKOMST

Ordførande Ålands Marthadistrikt Gun Carlson ynkste oss velkomne til Åland med sine 6.735 øyer og 30.000 innbyggere. Så tona nydeleg solosang over salen. Hvem kan segla forutan vind. Ordførande i Marthaforbundet Andrea Hasselbatt ynkste oss så velkomne til NKF sin sommerkonferanse. NKF ` s president Gudrun Pordardottir stod for den offisielle åpninga. Deretter ein kort presentasjon av NKF sine fem medlemsorganisasjoner. Tryggheit og tillit – det nordiske gullet og paneldebatt om nordisk tryggheit der debutantene var fra alle organisasjonene i NKF.

HEILE HUSET

Foredraget om ein trygg kvardag tok heile huset som utgangspunkt – frå loft til kjeller. Samansetningen av klede vi omgås med kvar dag, kremer som påførast huda og plastikkbruken vår i tillaging og oppbevaring av mat. Alt inneheld kjemikalier som er skadeleg for vår helse.

Huskurage var eit intressant foredrag. Å skape tryggheit og forhindre vold i nære relasjoner. Denne gang handla det om menn, menns kjensler og reaksjoner. Kort sagt – vær den gode nabo som bryr seg når ein høyrer uro i nabolaget.

Dagen vart avslutta med mottaking i Mariehamns stadshus og middag på hotellet.

RUNDTUR

Laurdag var det rundtur med buss til Kastelholm og Bromarsund, Marthalunsj i Hammarbo der vi vart møtt av fengande felespel av 8 kvinnelege spelarar som kalla seg for «kvinnfolk». Presentasjon av Ålands Marthadistrikt, deira arbeid og utstilling av deres håndarbeid.

Dagen avslutta med mottakelse på «sjølvstyrelsegården» og festmiddag på Smakbyn resturant.

NORDENS KVINNEFORBUND 100 ÅR

Siw Warholm inviterte alle i Nordens Kvinneforbund til Varberg som ligg mellom Gøteborg og Halmstad i Sverige til neste års konferanse 14.-16. juni 2019. Nordens Kvinneforbund er da 100 , som vi feirer samtidig.

Arendalsuka 2018

Arendalsuka gikk av stabelen i uke 33 også i år. Forbundet var tilstede hele uken med stand.

AV: METTE GUNNARI

Denne ble godt besøkt og vi snakket med mange mennesker. Alt informasjonsmateriellet vi hadde med oss ble delt ut og interessen var stor. Det er viktig å vise oss frem og Arendalsuka er en viktig møteplass vi bør være en del av.

I år var vi flere personer som bemannet standen, noe som ga oss godt spillerom til å både snakke med andre, gå rundt og bli kjent, samt delta på arrangementer. Arendalsuka blir større hvert år og i år var det 1.101 arrangementer, så det var mye å velge mellom. Fordelt over et stort område i sentrum var det mange utstillere inkludert alle politiske parti.

VI DELTOK PÅ FØLGENDE SEMINARER

- Hatefulle ytringer mot kvinner på nett –en trussel mot ytringsfriheten Arr: Amnesty
- Etter #metoo - Klarer vi ikke å oppføre oss i fylla? Arr: Sanitetskvinnene
- Er godt nok – bra nok? Hvilke ambisjoner får jeg lov til å ha for min egen helse? Arr: Abbvie, Norsk Revmatikerforbund
- 40 år har gått – skjørtet er fortsatt for kort Arr: Norske Kvinners Sanitetsforening
- Møteplass folkehelse: Dugnad for folkehelsa Arr: Frivillighet Norge
- Hva vi vet om barnefattigdom Arr: Fafo
- Ja til egenandel på tannhelse Arr: Pensjonistforbundet
- Frihet, likhet og farskap – Farsrollen 2018 Arr: Bufdir
- Den store samtalen.

Tidligere statsminister Kåre Willoch og Erik Solheim, sjef for FNs miljøprogram og assisterende generalsekretær i FN, samtaler med Anne Grosvold om de store spørsmål i vår tid - migrasjon, klima, fattigdom, Brexit, Trump og mye annet. En samtale du ikke vil gå glipp av. Arr: Hovedprogrammet.

Fra forbundet deltok Wenche Rolstad, Anne Enger, Edel Mikkelsen, Oddlaug Hovdenak, Aina Alfredsen Førde, Anne Marit Hovstad og Mette Gunnari.

Arendalsuka har egen hjemmeside hvor det er lett å søke seg frem til alle arrangementene og lese mer om innholdet: www.arendalsuka.no

Mange kommuner dårlig forberedt på naturskader

På tross av tørke, skogbranner og flom: Norske kommuner sliter med å prioritere forebygging av klimarelaterte naturskader.

AV: SIMEN RUDI, KOMMUNIKASJONSSJEF FORSIKRING, SPAREBANK 1 FORSIKRING

Det avdekker en undersøkelse blant norske kommuner. En tredjedel av ordførerne i de 116 kommunene som er omfattet av undersøkelsen, sier at det er vanskelig å prioritere forebygging av naturskader fremfor andre oppgaver i lokalsamfunnet.

Ifølge undersøkelsen som er utført av Enalyzer for SpareBank 1 Forsikring, har åtte av ti kommuner opplevd klimarelaterte naturskader i løpet av den siste 20-årsperioden. Undersøkelsen viser samtidig at hele 26 prosent av kommunene ikke har oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) for risiko knyttet til naturskader.

– Det er nok flere grunner til at kommunene finner dette utfordrende. Kommunene sier jo selv at de slites mellom mange ulike samfunnsoppgaver. I tillegg utnyttes ikke erfaringen og kompetansen som forsikringsselskapene sitter på i tilstrekkelig grad, sier Nina Juel Arstal, direktør for forsikringsoppgjør i SpareBank 1 Forsikring.

KOMMUNENES ANSVAR

Én av de 116 ordførerne som har besvart undersøkelsen beskriver dilemmaet når det gjelder å prioritere ressursene:

«I hverdagen vil Olgas besøk av hjemmesykepleien være viktigere enn forebyggende tiltak innen klimatilpasning, selv om man ser at utfordringene er større i dag enn for bare noen år siden.»

I en paneldebatt om klimarelaterte naturskader under Arendalsuka, sa kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland at Norge er blant landene som bruker mest på forebygging, samtidig som vi innser at vi kommer til å se mer naturskader i fremtiden. Statsråden sa

Nina Juel Arstal, direktør for forsikringsoppgjør i SpareBank 1 Forsikring.

En tredjedel av ordførerne i 116 kommunene som har svart på en ny undersøkelse, sier at det er vanskelig å prioritere forebygging av naturskader fremfor andre oppgaver. Foto: shutterstock

også at det er viktig å jobbe mot at våre 422 kommuner jobber med klimatilpasning og forebygging på en mer lik måte enn i dag.

– Vi må huske på at det ikke står dårlig til i alle kommuner og mange gjør mye bra. Kommunene kjenner sin kommune og sine innbyggere best - og det er de som har ansvaret for å gjennomføre risiko og sårbarhets-analysen, sa Monica Mæland under debatten.

GAP I BESVARELSENE

Forsikringsselskapet finner store gap i svarene i undersøkelsen.

– For eksempel mener 80 prosent av norske ordførere at de har godt nok datagrunnlag til å gjennomføre ROS-analysen på en tilfredsstillende måte. Samtidig oppgir 70 prosent at skadeforsikringsdata kunne hjulpet dem i arbeidet med å forstå risiko og sårbarhet, sier Arstal.

I tillegg oppgir over 60 prosent av ordførerne at de har oversikt over hva naturskader har kostet kommunen og deres innbyggere. Nær halvparten vet derimot ikke om deres kartlegging av kostnader er avstemt mot forsikringsselskapenes skadedata.

– Når det er så store gap i besvarelsen må vi spørre oss om ROS-analysen for mange kommuner kun blir en «krysse-av-for-gjennomført»-aktivitet, og ikke det verktøyet til forebygging det kan være. I dag besitter offentlige og private aktører så mye informasjon og kompetanse at et tettere samarbeid bør skape langt mer bærekraftige løsninger i fremtiden, sier Arstal.

SVÆRT DYRE SKADER

Mange kommuner har ikke oversikt over hvor mye klimarelaterte skader har kostet kommunen og deres innbyggere de siste årene.

– Klimarelatert naturskader er de dyreste skadene vi har. Vi alene har utbetalt nesten én milliard kroner i erstatninger i omlag 10.000 skadesaker siden 2010, sier Arstal

Hele forsikringsbransjen har utbetalt over 8 milliarder i erstatning siden 2010. Det er dobbelt så mye som forrige tiår, justert for konsumprisindeks.

VANSKELIG Å SE VERDIEN AV SKADEFOREBYGGING

Selv om kommunene og deres innbyggere er forsikret så er det vanskelig å betale seg ut av tap av personlig eiendom, de traumer og den belastningen naturskadene fører med seg.

– Når klimaet endrer seg er vi nødt til i enda større grad å flytte fokus fra tradisjonell skadehåndtering til skadeforebygging, sier Arstal.

Det kan være utfordrende for kommunene å se den langsiktige effekten av klimatilpasning, og spørsmålet er om kommunene har et forhold til, ikke bare prislappen, men verdien av å forebygge skader.

– Kommunene får ikke opprettholdt det daglige tilbudet – som å gi pleietrengende nødvendig hjelp – om veier raser ut eller boligen blir rammet av en flom, sier Arstal.

INVITERER TIL SAMARBEID

SpareBank 1 forsikrer nesten én million norske hjem og er tett på lokalsamfunn i hele landet.

– Vi har god dialog med mange kommuner i mange samfunnsrelaterte spørsmål. En slik dialog bør vi også ha på forebygging av klimarelaterte naturskader. Bransjen, med Finans Norge i spissen, har jobbet med problemstillingen lenge og kan bidra med verdifull skadestatistikk og kompetanse, sier Arstal.

Selskapet har en oppfordring til kommunene.

– Det vil være god samfunnsøkonomi å benytte all tilgjengelig kompetanse, både i det offentlige og i det private næringsliv, til smartere planlegging. Med et godt faktagrunnlag kan vi i fellesskap finne ut hvor fremtidens fabrikker, barnehager, veier og boliger bør bygges, og samtidig redusere behovet for sikringsmidler, sier Arstal.

LANDSMØTET NÆRMER SEG

Tiden flyr raskt og det er ikke mange ukene til landsmøtet; 19.-21. oktober. Landsmøtet holdes på Lillestrøm. Det er vårt forbunds øverste myndighet, det er her rammene for arbeidet og utviklingen av organisasjonen vår de neste 2 årene vedtas.

Vi bringer her listen over de sakene som skal behandles.

SAKSLISTE FOR LANDSMØTE

SAK 1 KONSTITUERING

1.1 Godkjenning av innkalling
1.2 Valg av 2 dirigenter med vara, 1 bisitter og 2 protokollførere
1.2.1 Dirigenter
1.2.2 Vara dirigent
1.2.3 Bisitter
1.2.4 Protokollførere
1.3 Godkjenning av forretningsorden
1.4 Godkjenning av saksliste

SAK 2 VALG AV LANDSMØTETS KOMITEER

2.1 Redaksjonskomiteer
2.1.2 Valg av redaksjonskomité for resolusjoner/henstillinger/uttalelser
2.1.3 Valg av redaksjonskomité for endringer av Prinsipprogrammet
2.2 Valg av to representanter som sammen med forbundsleder undertegner protokollen
2.3 Valg av tellekorps

SAK 3 FORBUNDSLEDERS REDEGJØRELSE

SAK 4 ÅRSMELDINGER/REGNSKAP

4.1 Årsmelding 2016
4.2 Årsmelding 2017
4.3 Regnskap 2016
4.4 Regnskap 2017
4.5 Kontrollkomiteens rapport

SAK 5 SAKER TIL BEHANDLING

5.1 Forslag til endringer i retningslinjer for valgt ledelse
5.2 Forslag til endringer i retningslinjer for sentralstyremedlemmer
5.3 Forslag til endringer for valgkomiteen
5.4 Forbundet engasjere seg i 1 sak i neste landsmøteperiode
5.5 Arbeidsprogram 2019 - 2020
5.6 Landsmøtet 2020
5.6.1 Sted for landsmøtet 2020
5.6.2 Tid for landsmøtet

SAK 6 VEDTEKTSENDRINGER

6.1 Forslag til endring av vedtektene § 4 Organisasjon - lags tilhørighet
6.2 Forslag til endring av vedtektene § 4 Organisasjon - medlemskap – direkte medlemskap avvikles
6.2.1 Forslag til endringer av § 4 Organisasjon d) 3 Familiemedlemskap
6.2.2 Forslag til endring av § 4 Organisasjon g) Valgperiode
6.3 Forslag til endring av vedtektene § 5 Landsmøte
6.3.1 Forslag til endringer av § 5 Landsmøtet - stemmerett
6.3.2 Forslag til endring av § 5 Landsmøtet – innkalling av ekstraordinært landsmøte
6.4 Forslag til endring av vedtektene § 6 Sentralstyret – sentralstyret skal – nytt punkt
6.5 Vedtekter for gruppe slettes
6.6 Forslag til endring av vedtekter for krets § 1 – geografisk grenser
6.6 Forslag til endring av vedtekter for krets § 3 – siste avsnitt punkt a)
6.7 Forslag til endring av § 4 Vedtektsendringer – stemmerett i kretsens årsmøte

SAK 7 BUDSJETT

7.1 Godtgjørelse
7.1.1 Godtgjørelse til forbundsledelsen
7.2 Fastsettelse av kontingent
7.2.1 Fastsettelse av kontingent for 2019 og 2020
7.3 Forslag til rammebudsjett 2019 – 2020

SAK 8 PRINSIPPROGRAMMET

8.1 Forslag til prinsipprogram 2019-2021

SAK 9 RESOLUSJONER/HENSTILLINGER/UTTALELSER

SAK 10 VALG

10.1 Forbundsleder
10.2 Nestledere
10.3 Sentralstyremedlemmer
10.4 Varamedlemmer til sentralstyret
10.5 Representant og vararepresentant til ACWW
10.6 Representant og vararepresentant til Nordens Kvinneforbund
10.7 Valgkomité
10.8 Kontrollkomité
10.9 Prinsipprogramkomité

KANDIDATER TIL LEDER- OG NESTLEDERVERV

Kandidat til lederervervet:
Aina Alfredsen Førde

Eg er 52 år, gift, mamma til fem og besta til tre.

Tidlegare har eg jobba i pleien på Svelgen bu og servicesenter, vore aktivitør på same plass, drevet blomsterbutikk og kjørt taxi. No er eg uføretrygda.

Eg har vore leiar i Kjelkenes Kvinne og familielag i fem år, nestleiar i krinsen i fire år under Sonja Kjørlaug som leiar, no er eg i mitt åttande år som krinsleiar. Sitter òg som leiar i det kommunale rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, 11 år har eg vore leiar der.
Nokre av sakene eg meiner er viktige:
Det at kvinner kan ta ulike valg gjennom livsfaser er viktig. Ingen fasit her.

Innføring av skulemat over heile landet er viktig å videreføre, men og fersk og næringsrik mat til alle våre eldre er ei viktig sak. Vert feil når maten vert laga i Bergen og frakta rundt om i landet til institusjoner.

Integreringsarbeid rundt omkring i landet er viktig, Vik Kvinne og familielag er eit godt eksempel på god integrering.

Internasjonalt arbeid er noko vi i Sogn og Fjordane har sett høgt på krinsårsmøta våre i mange år.

Ellers så er det landsmøte som bestemmer kva temaer Kvinne og familieforbundet skal legge hovedvekta på dei neste to åra.

Kandidater til nestlederervervet:

Olaug Tveit Pedersen

Jeg er bosatt på Roaldsøy i Hundvåg bydel i Stavanger. Født i 1943, gift, med tre barn og sju barnebarn.

Jeg har vært medlem av lokallaget Stavanger K&F, og tidligere mangeårig medlem av Roaldsøy husmorlag, som nå er nedlagt.

Tidligere verv:
Hovedtillitsvalgt for finans i Storebrand.
Sentralstyremedlem Redningsselskapet.
Medlem av Stavanger bystyre 1995-99. Varamedlem fra 1999- til september 2019.
Styremedlem og instruktør i Sjøfartsdirektoratets Vis sjøvett Rogaland.
Styremedlem i Kvinners Frivillige Beredskap, Oslo.
Leder av Sentralstyremedlem i Kvinne- og familieforbundet i Rogaland.
Medlem av valgkomite i Studieforbundet Oslo.
Sentralstyremedlem i Kvinner & Familie, Oslo, 2012 – 2016.

Nåværende verv:
Stavanger bystyre, vara til september 2019.
Hundvåg bydelsutvalg medlem til september 2019.
Medlem Funksjonshemmedes råd medlem til september 2019.
Øyane sykehjem, styreleder.

Jeg har tidligere jobbet som regnskapsmedarbeider, sekretær, avdelingsleder og driftsøkonom i henholdsvis NHO, Storebrand, SR Finans og Redningsselskapet. Jeg er nå en frisk og aktiv pensjonist.
Tidligere bodde jeg også noen år i USA.
Når det gjelder spørsmålet hva jeg vil jobbe for, brenner for, kan jeg svare at alt som berører familien, fra barn til eldre, og alt som K&F vil prioritere av familiesaker, det være kosthold, mat i skolen, sykehjem og sykehusplasser for ikke å glemme eldreomsorg vil være gode saker å kjempe for.

Randi Støre Gjerde

Mitt navn er Randi Støre Gjerde og jeg stiller som nestlederkandidat på landsmøtet i oktober 2018.

Jeg er født i Bodø i 1961, men flyttet til Bergen med mann og barn i 1985.

Min tilknytning til K&F startet med medlemskap i Prestestien/Skinstø lag i 1988. For 30 år siden var det i første rekke muligheten til å få plass til barna i lagets 5- og 6-årsklubb som var bakgrunnen for mitt medlemskap i organisasjonen. Som tilflytter til Bergen og Åsane fant jeg fort ut at laget også var en viktig brikke i forhold til å knytte nye bekjentskaper i lokalmiljøet, i kretsen og etter hvert også i resten av landet.

Fra tidlig på 1990-tallet og frem til i dag har jeg hatt styreverv som kasserer og leder for laget, sonerepresentant for Åsane, kretskasserer og kretsleder for Bergen og Midthordland krets. Jeg har vært leder for Prinsipprogramkomiteen, er for tiden medlem av kontrollkomiteen og inne som kasserer for kretsen.

Forbundets arbeid hviler på fire pilarer som hver for seg gir rom for å engasjere seg på mange fronter. For meg blir arbeidet i forhold til fødesituasjon og barsel særlig viktig. Det samme gjelder de eldre og deres møte med hjemmetjeneste/institusjon. Denne sommeren har vist at også vi fort kan utsettes for store endringer i klimaet. Beredskap på flere områder, både privat/lokalt og nasjonalt, blir viktige tema i tiden framover. Plast har gitt verden mulighet til å utvikle nye produkter på mange felt. Medaljens bakside er en ekstrem forurensning som vi som organisasjon og forbrukere kan jobbe aktivt for å begrense. Jeg vil også gjerne jobbe med problemstillinger knyttet til integrering, spesielt for å forbedre situasjonen for innvandrerkvinner.

Prinsipprogrammet for 2019 til 2020:

Familien i et samfunn i endring

AV: EDEL KARIN MIKKELSEN, LEDER AV PP-KOMITEEN

Prinsipprogrammet er K&Fs ideologiske plattform, der vi presenterer de sakene vi ser som viktige i utviklingen av et godt samfunn for kvinner og familier.

I forrige periode la vi hovedvekten på husmorvikar, innføring av skolemat over hele landet, fødetilbudet og økt utdanning av jordmødre, samt integreringsarbeid og aktiviteter lokalt.

Norges Kvinne- og familieforbund har som visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser og verdsetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn. Hensikten er å styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre. Og målet er samfunnspåvirkning i kvinne- og familiepolitiske spørsmål, nasjonalt og internasjonalt.

FAMILIEN I ET SAMFUNN I ENDRING

Det nærmer seg landsmøtet 2018 og prinsipprogramkomiteen (PP) har lagt ut forslag til revidert program for de neste to årene. Vi oppfordrer alle til å lese grundig gjennom programmet og forberede seg godt til landsmøtets behandling av dokumentet.

Det synes å være en tilnærmet umulig oppgave å ajourføre programmet i tråd med de endringer og justeringer som hele tiden foretas fra styrende og bevilgende myndigheter. Vi forsøker derfor å luke bort tekster som gir eksakte tall og opplysninger som kan endres. Lenke til ulike lover og forskrifter som er aktuelle for oss, vil være strategisk plassert i den elektroniske versjonen av Prinsipprogrammet som ligger på våre nettsider. Vi oppfordrer medlemmer som ønsker eksakt informasjon fra lovverket om å logge seg inn på lovdata via lenke fra nettsiden. Slik kan medlemmer alltid tilegne seg ny og oppdatert kunnskap direkte.

Komiteen foreslår å fortsatt bygge på de fire søylene: Kvinnepolitikk, familiepolitikk, forbrukerpolitikk og internasjonalt arbeid.

KVINNEPOLITIKK - FREMME LIKESTILLING OG LIKEVERD

Målet for likestilling er at kvinner og menn skal ha like muligheter til utdanning, arbeid, kultur og faglig utvikling. Samtidig er det viktig at vi alle respekterer de valg den enkelte gjør, basert på egne verdier, livssituasjon og familieforhold.

Fordelingen av goder hos oss tar i stor grad utgangspunkt i lønnet arbeid. Ulønnet arbeid er lite verdsatt, til tross for den store verdiskapningen dette utgjør i Norge. K&F som organisasjon har i mange år arbeidet med verdsetting av ulønnet omsorgsarbeid.

Arbeidsliv- og utdanning er fortsatt relativt kjønnsdelt. Kvinner er fortsatt i stort flertall innen skole, helse, omsorg og barnehagesektoren, områder som stort sett faller inn under begrepet lavlønnsyrker.

Selv om prinsippet om likelønn er allment akseptert, viser det seg at gjennomføringen ikke er konsekvent. Ulike fag har ulik "markedsverdi" og mer kamp om arbeidskraft, noe som oftest blir løst via lønnstilbudet. Typiske kvinneyrker faller lett utenfor i denne kampen, selv om utdanning og erfaring kan være lik. Mange hjemmearbeidende kvinner kan ha udokumentert realkompetanse innen mange fagfelt etter arbeid i familien, deltaking i frivillig arbeid i skole- og barnehage eller i andre organisasjoner.

Tilbudet til gravide og fødende kvinner er kritikkverdig mange steder i landet. Det er mangel på jordmødre og helsesøstre, som skal gi lokal oppfølging.

Med stadig kortere liggetid på fødeavdelinger, er det viktig at jordmor og helsesøster følger opp mor og barn også etter at de har kommet hjem. Barselkvinner og deres nyfødte trenger tid og omsorg.

Dagens helsepolitiske strategi legger stor vekt på forebyggende arbeid, samtidig som det ønskes at vi skal stå lenger i arbeid. Ordningen med egenandeler og muligheter for frikort er viktige bidrag for å sikre at folk oppsøker lege, og gjør det tidsnok. Egenandelsordningen bør også omfatte forebyggende helsetiltak og undersøkelser.

FAMILIEPOLITIKK OG FAMILIENS BETYDNING FOR SAMFUNNET

For enkeltmennesket er familien som hovedregel den viktigste arenaen for kjærlighet, trygghet, tilhørighet, omsorg, personlig og sosial utvikling.

Dagens norske familier er svært forskjellige. En periode var kjernefamilien den typiske familie. I dag ser vi et større mangfold av familietyper, av ulike størrelser og sammensetninger. Statistisk sentralbyrå definerer en familie slik: "En familie består av personer som er registrert bosatt i samme bolig og som er knyttet til hverandre som ektefeller, registrerte partnere, samboere, og/eller som foreldre og barn (uansett barnets alder)".

Norges Kvinne- og familieforbund setter valgfrihet i sentrum. Reell mulighet til å kunne velge omsorgsform for egne barn er viktig.

I 1998 ble kontantstøtten for barn under tre år innført, etter initiativ fra K&F. Kontantstøtten er viktig for å kunne gi valgfrihet for foreldrene i omsorg for barn. Hensikten med ordningen var å skape valgfrihet for småbarnsforeldre, blant annet ved at omsorg utenfor barnehage skulle støttes med tilnærmelsesvis samme sum som statens tilskudd til en heldagsplass i barnehage. Kontantstøtten er fortsatt politisk omstridt, og vilkårene har blitt endret flere ganger.

Barnetrygden er viktig for svært mange foreldre. Barn, og spesielt tenåringer, er dyre i drift. Det er derfor viktig at barnetrygden følger prisutviklingen.

Skole og utdanning er en av bærebjelkene i samfunnet vårt. For å sikre både faglig og sosial læring, som igjen bidrar til bedre fysisk og psykisk helse, er det avgjørende at barn og unge har en god skolehverdag. De skal ha det trygt på skolen, ha gode og kompetente lærere som bryr seg, og bli sett tidlig dersom de sliter med noe. Barn og skoler bør ha tilgang på rask og kompetent hjelp der det er nødvendig.

Viktige forutsetninger for en god skoledag for barn og unge er mat, fysisk helse, arbeidsmiljø fysisk og psykisk, og reisevei. Fysisk aktivitet må prioriteres i skoledagen, både som kroppsøvingstimer og i andre sammenhenger. Skolehelsetjenesten må styrkes både i grunn- og videregående skole, med kompetanse på både fysisk og psykisk hjelp til elevene.

Skolen har ansvar for å gi alle barn, også barn med psykiske og fysiske problemer, en god skolegang med den hjelpen de måtte trenge for å kunne gjennomføre skoledagen. Dessverre ser vi at opplæringsloven brytes hver dag for barn som trenger hjelp.

Mennesker med funksjonsnedsettelse har behov for spesiell omsorg. Det er viktig at foreldre får nødvendig støtte til å beholde barn hjemme så lenge det er mulig og ønskelig, og at vedkommende i voksen alder får mulighet til å leve sitt eget liv, enten i eget hjem eller institusjon. Funksjonshemmede har også rett til skolegang og utdanning på sitt nivå. Helsetilbudet er viktig for å kunne gi den enkelte et verdig liv og en best mulig alderdom.

Dagens godt utdannede, ressurssterke og selvstendige kvinner og menn vil utgjøre hovedtyngden av framtidens eldre. Samtidig kan det store antallet eldre være en utfordring for både familie og myndigheter. Eldre må kunne føle trygghet med tanke på framtiden, uansett helsetilstand. Målet må være at flest mulig får anledning til å leve et normalt liv i eget hjem og nærmiljø lengst mulig dersom de ønsker det. Samtidig må det sikres et nødvendig antall sykehjemsplasser.

Den stadig økende voldsutviklingen i samfunnet er bekymringsfull. Gjennom ulike medier påvirkes barn av rasisme, grov pornografi og vold. Foreldre trenger hjelp til å skjerme barna mot disse inntrykkene, og nettfiltrene må forbedres. Barn trenger tydelige voksne som setter grenser og tar valg for barnet når det trengs. Hele K&Fs ideologi og våre prinsipper kan samles i utsagnet Ja til omsorg og nei til vold. Som enkeltmennesker og som organisasjon har vi et medansvar for at voldstendensen skal snu.

FORBRUK, MILJØ OG SAMFUNN

K&F vil fortsette å engasjere seg i forbrukerspørsmål som en selvstendig forbrukerorganisasjon. Vårt miljøpolitiske synspunkt springer ut fra et forbrukerperspektiv. K&F oppfordrer forbrukerne til å opptre bevisst, etterspørre ønskede matvarer, og si klart nei til uønskede varer. Som forbrukere har vi makt.

For at økologiske matvarer skal kunne være et reelt valg for alle, må disse produktene prises som tilsvarende produkter, eventuelt ved subsidier.

Barn og unge utsettes for stadig sterkere voldsinnslag gjennom TV, blader og internett. Dette kan ha en uheldig smitteeffekt, og er skadelig for mange. Tilgangen på grov porno har endret karakter med økt bruk av nyere elektroniske media.

TV-selskapene har ved "Vannskille-prinsippet" forpliktet seg å ikke sende programmer som kan være fysisk, psykisk og moralsk skadelig for mindreårige før kl. 21.00. En ny lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram trådte i kraft 1. juli 2015. I hjørnet på TV-skjermen vises nå et tall som indikerer aldergrense for programmet.

Frivillig arbeid er blitt en politisk merkesak opp mot helse- og sosialt arbeid, men er viktig på alle samfunnsområder. Det er et stort behov for frivillige som kan gjøre en innsats, både i institusjoner, for familier som trenger støtte og for aktiviteter i nærmiljøet. Det frivillige arbeidet må fortsatt organiseres gjennom ulike organisasjoner, eller av Frivilligsentraler som er offentlig finansiert.

Når krisesituasjoner oppstår ser vi en fantastisk innsatsvilje fra enkeltpersoner og lokalsamfunn til å bidra med kunnskap og hjelp. Frivillige gjør en stor innsats, og som samfunn er vi helt avhengig av denne innsatsen. De er et viktig ledd i den sivile beredskapen, og en del av landets totalforsvar. K&F er tilsluttet Kvinners Frivillige Beredskap (KFB).

K&FS INTERNASJONALE ARBEID

I vårt internasjonale engasjement ligger en solidarisk holdning til de av verdens kvinner som sliter med fattigdom, sykdom og miljøproblemer, og som har begrensede muligheter til å få snudd utviklingen uten assistanse. Dette gjelder også kvinner som av ulike grunner er kommet til Norge, og som trenger hjelp til å få et fullverdig liv i fellesskap med norske kvinner og familier.

Det er naturlig for oss å følge opp vårt engasjement internasjonalt. Via vårt internasjonale forbund; Associated Country Women of the World (ACWW) har vi direkte mulighet til å få saker sendt over til FNs organer.

I forslaget til programmet er «Vi vil» punktene beholdt under hvert avsnitt.

God fornøyelse!

Rettigheter etter ulykker og voldshandlinger

KRISER, KATASTROFER OG TERROR

Med kriser og katastrofer menes dramatiske og traumatiserende hendelser som påvirker enkeltmennesker og som går utover det man vanligvis takler alene eller ved hjelp av sosiale nettverk.

KRISER OG KATASTROFER

Vi bruker begrepet kriser om dramatiske og traumatiserende enkelthendelser som i hovedsak skjer med få mennesker direkte involvert av gangen. Dette kan være plutselige barnedødsfall, selvmord, ulike typer ulykker med eller uten dødsfall, voldtekter eller ran. Katastrofe brukes når flere personer er involvert eller berørt.

ÅRSAKER

Kriser og katastrofer kan skyldes rene tilfeldigheter, naturfenomen og ulykker hvor ingen er å bebreide. De kan også ha sin årsak

i alt fra uaktsomme handlinger som manglende sikringstiltak til straffbare handlinger og terroraksjoner. Med terror menes gjerne overlagte voldshandlinger mot sivile som er politisk motivert, og hvor det å skape frykt og få oppmerksomhet er kjennetegnende.

De som blir rammet av alvorlige hendelser, vil gjerne ha ulike behov for hjelp og bistand. Hendelsene vil også ramme ulikt økonomisk.

Helsehjelpen man har rett til er den samme uansett årsak. De økonomiske rettighetene kan derimot variere fra ikke noe til mange millioner, avhengig av skadeårsaken.

STRAFFBARE HANDLINGER

De mest traumatiske hendelsene er ofte et resultat av straffbare handlinger. Det er et grunnleggende prinsipp at det er gjerningspersonen selv som blir ansvarlig for å betale erstatning til offeret eller ofrene. Men svært ofte vil ikke gjerningspersonen ha midler til å betale erstatningen. Det er heller ikke alltid gjerningspersonen er kjent.

Det kan spørres hvorfor de som utsettes for straffbare handlinger skal ha rett til erstatning, mens de som skades i en ulykke eller en naturkatastrofe ikke har slike rettigheter. Skaden og det økonomiske tapet – altså konsekvensene for offeret - kan være det samme.

VOLDSOFFERERSTATNING

Grunntanken bak voldsoffererstatningsordningen er at rettsstaten Norge har et overordnet ansvar for at personer som uforskyldt blir utsatt for vold i forbindelse med straffbare handlinger i rimelig utstrekning blir holdt økonomisk skadesløse.

Voldsforbrytelsene er i en særstilling, og represente en direkte trussel mot folks liv og helse og krenker de mest fundamentale rettsgodene i samfunnet.

Staten har et ansvar for å forhindre voldsforbrytelser, og der samfunnet i det enkelte tilfellet ikke lykkes i å forhindre slike handlinger, bør fellesskapet dekke det tap som personskaden fører med seg.

ERSTATNINGENS OMFANG

Vi har siden 1975 har hatt en ordning med voldsoffererstatning, som stadig har utviklet seg. I tillegg til at erstatningssummene har økt, har det også vært utvidelse av erstatningen til etterlatte. Særlig viktig de seneste år, har vært styrking av rettigheter for barn som opplever vold og overgrep. Man har endret reglene, slik at man i slike saker ikke skal bli møtt med foreldelsesregler, som hindrer at man kan fremsette kravet etter at man har blitt voksen.

Etter terrorangrepet mot Regjeringskvartalet og Utøya 22. juli 2011, ble den øvre grensen for erstatning økt til 60 G. Dette utgjør i dag ca. kr 5.8 millioner.

Det er viktig å være klar over at man normalt har rett til bistandsadvokat som skal hjelpe til med erstatningskravet.

NAV OG FORSIKRINGER

De støtteordninger man har gjennom det offentlige og da særlig NAV, vil gjelde alle, uansett årsaken til skaden eller sykdommen. Dette er typisk rett til sykepenger, dekning av behandlinger og medisiner.

Om du utsettes for en ulykke eller skadehendelse som ingen kan bebreides for, vil muligheten til økonomisk kompensasjon avhenge av om du har forsikringer gjennom arbeidsplassen, fagforbund eller privat.

Mange har slike forsikringer som kan komme til anvendelse, men vi opplever at flere ikke er kjent med alle forsikringene de har som kan være aktuelle. Man kan også være dekket gjennom ektefelle eller samboers forsikringer, og barn er ofte omfattet av foreldrenes forsikringsdekning. Det er også flere reiseforsikringer som har ulykkesdekning som gjelder selv om man ikke er på «reise» i tradisjonell forstand, som ferie med overnatting.

BILULYKKER OG YRKESSKADER

Ved personskader etter bilulykker og i arbeid, har man en lovfestet rett til erstatning, hvor også advokatutgifter skal dekkes.

KOMMUNALE KRISETEAM

Det finnes lover om helsehjelp og beredskap som som sikrer alle norske statsborgere helsehjelp etter kriser, ulykker og katastrofer. På enkelte spesifikke områder, er det også rundskriv som mer detaljert skal sikre gode rutiner for oppfølging, eksempelvis etter plutselig og uventet spedbarnsdød.

Det viktigste å kjenne til, er at de aller fleste kommuner har et kriseteam. Et slikt team består gjerne av lege, politi, prest, sykepleier, psykolog eller psykiater, helsesøster og sosionom. Det er ofte kommunelegen eller annet sentralt helsepersonell i kommunen som har lederfunksjonen. Hensikten er å ha et helspektret tilbud i både akuttfasen, men også i senere oppfølging. Kriseteamet kan også drive opplæring og ikke minst også støtte for personell som er involvert i hjelpearbeidet. Ved større katastrofer vil teamene måtte samarbeide, og utvides til å involvere sykehus og annen beredskap.

Advokat og partner Trude Stormoen

Langseth Advokatfirma DA er en av K&Fs samarbeidspartnere. Avtalen gir medlemmer av K&F rabatt ved behov for advokatbistand. Advokatfirmaet tilbyr rådgivning og prosedyrebistand innenfor de fleste sentrale rettsområder. Firmaets hovedmål er å kunne tilby klientene god og kostnadseffektiv service med personlig oppfølgning av advokater med spesialkunnskap innenfor det aktuelle rettsfelt. **www.langsethadvokat.no.**

TINGSKADER OG NATURKATASTROFER

Ved tingsskader, har de aller fleste innbo- og boligforsikringer som vil dekke skadene, typisk ved flom, skogbrann med mere. Det hører til sjeldenhetene at det offentlige vil bli ansvarlige for å betale for slike skader, men det kan tenkes der det for eksempel har vært gitt tillatelser til bygging i utsatte områder, det er svikt ved prosjektering i offentlige bygg, mangelfulle vurderinger og utredinger eller liknende.

Det offentlige kan også velge å gi støttepakker til for eksempel næringsliv, jordbruk og annet dersom det er naturfenomen som har hatt stor negativ betydning for næringslivsgrunnlaget, som for eksempel langvarig tørke, slik vi har hatt i sommer.

Kilder:
(Dyregrov, 2002a)
NOU 2016:9 rettferdig og forutsigbar - voldsskadeerstatningen

Familietur til Kenya og Uganda

- Når kan vi få være med til Afrika? Det hadde vært gøy å oppleve det som vi har hørt så mye om.

AV: ANNE MARIT HOVSTAD, LEDER K&F'S INTERNASJONALE UTVALG

Flere fra min familie hadde i lengre tid ønsket å delta på en tur til Afrika og først og fremst til COWA-skolen i Kampala, Uganda. Gjennom årene har de støttet skolen med store beløp og de ville gjerne se hva som var utrettet ved deres hjelp.

FORBEREDELSER

Planlegging av turen begynte allerede i januar 2018 og vi hadde hyggelige møter underveis. Det er mange ting som skal stemme for at en slik tur skal bli vellykket! Det er vaksinasjoner, valg av safariselskap, bestilling av billetter og hoteller, sjåfører til diverse småturer, samt hva som skal prioriteres av severdigheter og så videre. Deltakere på turen var Tordis Merete (datter), Anne (svigerdatter), Mari Helene og Olav (barnebarn), Unni (søster til Anne) og Torunn (svigerinne til Tordis Merete). Vi skulle vært åtte deltakere, men Ursula ble syk dagen før avreise, det var veldig trist!

NAIROBI

Vi ankom Nairobi tidlig på morgenen den 22. juni hvor Daniel Kikwa fra Flamingo Safaries ventet på oss for å kjøre oss til hotellet og ta oss med på en aldri så liten sightseeing i Kenyas hovedstad. Det ble besøk på Karen Blixen Farm, omvisning og shopping på Kazuri-fabrikken og lunsj på Karen Blixen Coffee Garden. Kazuri produserer keramikksmykker og selger til store deler av verden, også Norge. De startet produksjonen allerede i begynnelsen av 1970-årene og vi ble fortalt av de nå har 300 ansatte, flesteparten enslige mødre og enker.

SAFARI

Man reiser ikke til Afrika for første gang uten å ta med seg en safari! Afrikas dyreliv er helt unikt og det er en stor begivenhet å oppleve dette. St.Hans gikk turen med Flamingo Safaries og Daniel Kikwa til Amboseli Nasjonalpark. Flott vær og ikke for varmt og hele to dager med den mest spektakulære utsikt mot Kilimanjaro som ligger i Tanzania og med høyde over havet 5.985 meter! Vi så sjiraffer, elefanter, bavianer, gnu, sebraer og mange forskjellige antiloper, fugler og ikke minst løver!

Etter tre dager i Amboseli var vi tilbake i Nairobi hvor fikk vi besøk av en av forbundets gamle, gode venner, Alice Ligunya fra Kisumu. Norges Kvinne- og familieforbund støttet et kjempeflott prosjekt her i mange år, nemlig "Legal Rights - Awareness Creation". Hun hadde med seg sin "babysister" Lillian. Alice er den eldste av tolv søsken og Lillian den yngste! Kjempegøy!

UGANDA

Neste dag ble vi innlosjert på Mosa Court Apartment Hotel i Kampala etter en liten flytur mellom Nairobi og Kampala. Programmet for de fem dagene i Kampala var fullt belagt. Den viktigste posten på programmet var selvsagt besøket på COWA-skolen. Vi gledet oss veldig! Skolen feirer i år sitt 25 års jubileum. Dette skal markeres med stor festivitas i september i forbindelse med forbundets offisielle besøk.

COWA-SKOLEN

Det ble en full dag på skolen og som alltid ble vi mottatt med stor begeistring fra både elever, lærere og ikke minst noen nydelige småjenter (barn til lærere). Den ene av dem, Daniela på tre år, har en veldig spesiell bakgrunn. Hun ble funnet av mor til Jilda (fra COWA) hengende i en busk, helt nyfødt og enda ikke adskilt fra morkaka. Ingen spurte etter den lille jenta, og Jilda tok på seg å være mamma. En oppgave hun har gjort 100 %. Lille Daniela er oppvakt og blid, kan til og med snakke litt engelsk! Mine to barnebarn, Olav og Mari Helene som begge er 23 år, hadde mye moro sammen med de små! De to ungdommene ble også veldig populære blant studentene på skolen som hadde mye de ville spørre dem om.

KIRKE OG SKOLE

Fader Joseph fra den Katolske Kirke hadde stilt kirkens forsamlingslokale til skolens disposisjon denne dagen slik at Romana og hennes stab skulle slippe å flytte ut av klasserom for å lage festsal. Vi startet med et møte i prestens private stue hvor vi ble servert kaffe og te. Bakgrunnen for møtet

var skolens forsøk på å få til et nærmere samarbeid mellom kirke og skole. Skolen ligger på kirkens grunn og et slikt samarbeid skulle være fullt mulig. God stemning og en hyggelig og livat Fader Joseph preget møtet.

SALGSUTSTILLING

Det var mye som skulle oppleves disse timene. Studentene hadde laget en fin salgsutstilling av sine produkter og salget gikk unna, bukser og skjørt, skjorter og vesker. Vi fikk omvisning i lokalene, både kjøkken og andre klasserom. For oss var det også viktig å besøke tidligere elever ved skolen som nå var i ute i jobb. Den første på lista var en ung jente som hadde tatt frisørutdanning på et kurs ved skolen. Hun holdt til i slummen ikke langt fra skolen. Her var det liv og røre, unge kvinner som hadde med sine nydelige små for å få en ny og spennende frisyre.

FLOTT LUNSJ

Elevene fra cateringlinja sto for en flott lunsj med flere ugandiske tradisjonsretter, blant annet "matoke", som er kokte, mosete grønne bananer pakket inn i bananblader. Denne spises ved siden av kjøtt og fisk, veldig godt! Etter lunsj var turen komme til underholdning og taler. Jentene trommet og danset, lærere og gjester ble oppfordret til å danse med. Barnebarnet Olav fikk en kalebass (tromme laget av tørket gresskar) og sammen med hele gjengen fikk han opplæring i kunsten å tromme.

TIDLIGERE ELEVER

Den neste av tidligere elever som skulle besøkes, var en ung jente som heter Agnes og hadde fått fast jobb på et flott hotell langt ute på landet. Hun var svært fornøyd og det var gjensidig fra hotellets ledelse.

Tilbake på skolen ble det mingling med elever og lærere på skolen, mange spørsmål ble stilt og mange bilder skulle tas. Gaver skulle deles ut, det ble mange overraskelser! Elevene på søm-lnja hadde sydd skjorter og vesker, noen hadde laget vakre, fargerike smykker. Fine minner å ta med hjem til Norge!

Deltakerne på turen hadde med seg i bagasjen både fotballer og fotballsko og en masse flotte, nye T-skjorter. Dette er populære gaver til barn og unge i Kenya og Uganda! Men kofferter og bager ble fulle tilbake til Norge, vi kunne ikke reise hjem fra Uganda uten å fylle opp med kurver. Nå har vi et lite lager for dem som er interesserte!

NDERE SHOW

Ugandisk kultur innenfor dans og muskk er utrolig flott å oppleve. Vi hadde alliert oss med Rebecca Birungi fra UMWA som hadde booket billetter for oss til showet. Lærere fra COWA-skolen og Rebecca var invitert til å være sammen med oss. Ndere Troupe har eksistert i 25 år og 60 artister/utøvere er med. De fleste deltakere i Ndere Troupe er studenter. Inntekter fra showet går til utdanning av barn. Showet varer i tre timer og er helt forrykende! For meg var dette tredje gang, men like fascinerende og engasjerende. Så mye liv, så mye fantastisk bevegelse og livsglede!

NAGURO REMAND HOME

Mitt første besøk til denne statlige institusjonen som "oppbevarer" unge lovbrytere til sakene kommer opp for retten, var i 2002. Den gangen møtte vi 250 barn og unge. Det var en vond og skakende opplevelse, det yngste barnet var en liten gutt på 8 år. Jeg har besøkt Naguro Remand Home hvert år siden og har med egne øyne sett at situasjonen har bedret seg. Denne gangen var det bare litt over 100 innsatte (av disse ca. 10 jenter) og hele området ga et uttrykk av en veldrevet institusjon som hadde ungenes ve og vel som viktigste fokus.

Vi hadde med oss fotballer og "godiser" som ble delt ut. Begeistringen var stor da Olav som spiller fotball i USA, ville spille med "gutta"! Vi satt på sidelinja og var heiagjeng sammen med ansatte og ledere ved hjemmet. COWA, som også er organisasjonen bak COWA-skolen, har gjennom mange år bidratt med å holde sosialarbeidere ved Naguro Remand Home.

FANTASTISK TUR

Men - lørdag 30. juni var det siste dagen i Uganda! En fantastisk tur med fantastiske deltakere var over og vår flinke og pålitelige sjåfør Daniel Nkalubo kjørte oss til Entebbe flyplass. Mange minner rikere og ikke minst glade for å ha fått oppleve det fantastiske arbeidet som rektor Romana og hennes medarbeidere gjør for de unge jentene på COWA-skolen!

Vi vil fortsatt støtte arbeidet for å gi jenter en fremtid!

På tur igjen med Kunstringen

AV: KARI HJELMAAS JENSEN, OSLO KRETS, NORGES KVINNE OG FAMILIEFORBUND

Turen gikk med buss, med første overnatting i Flekkefjord og videre med stopp på Lindesnes. Vi kjørte også den gamle Kongevegen gjennom det fantastiske jærlandskapet og til Stavanger. Der besøkte vi Flor og Fjære og dro videre med fergetur på Lysefjorden. Hjem over Setesdal og Telemark tilbake til Oslo. Alle vi tretti damene koste oss på denne flotte femdagers turen med vår alle tiders flinke turleder Wenche Wangen og en stødig sjåfør.

Oslo krisesenter og kompetansesenter for vold i nære relasjoner 40 år

AV: TOVE B. JENSEN, OSLO KRETS, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Oslo Krets ble invitert til jubileumsseminar den 30. mai 2018. Fra Oslo Krets deltok leder Liv Aasa Holm, styremedlem Eva Merete Rustad og styremedlem Tove Berger Jensen. Fra Simensbråten og Ekeberg var Karen Søresdahl invitert.
Hans Majestet Kong Harald var tilstede under den første del av programmet. Barne- og likestillingsminister Linda Hofstad Helland, Justis-, beredskaps-, og innvandringsminister Tor Wara, ordfører i Oslo Marianne Borgen og byråd for oppvekst og kunnskap Inga Marte Thorkildsen holdt taler. Seminaret varte fra morgenen til klokken 16.00, så det var et langt og interessant seminar.

Fra venstre Elisabeth Rusdal, May-Britt Havnsund, Wenche Rolstad og Mette Gunnari.

Takk for årelang innsats, May-Britt

AV: ELISABETH RUSDAL, FORBUNDSLEDER

I juni sluttet vår sekretær May-Britt etter mer enn 20 års innsats. De fleste som har henvendt seg til forbundet har hatt kontakt med henne. Det har vært May-Britt som har svart på telefon og mange e-poster. Hun har sendt materiell og varer ut i organisasjonen og sørget for distribusjon av posten som kommer til forbundet.

I forbindelse med at hun sluttet ble det i juni holdt en lunsj for May-Britt der både forbundsleder og nestleder Wenche Rolstad var tilstede, og gaver og takk ble overrakt.

Vi takker May-Britt for innsatsen og ønsker henne lykke til videre.

Takk for meg!

Etter å ha jobbet 21 år i sekretariatet i K&F har jeg nå valgt å ta et steg videre og er klar for nye utfordringer. Det er ikke med lett hjerte denne beslutningen er tatt. Etter så mange år på samme sted, blir man knyttet til både arbeidsplassen, temaene man jobber for og ikke minst alle man har møtt opp igjennom årene i ulike sammenhenger. Jeg er takknemlig for alt jeg har lært og for alle hyggelige møter med kolleger, ledere, tillitskvinner, medlemmer og frivillige som har hjulpet til på kontoret i hektiske perioder. Tusen takk!

Kunnskapen om organisasjons- og administrasjonsarbeid vil jeg ha god nytte av videre i arbeidslivet.

Jeg vet det er spennende tider for forbund og medlemmer fremover og jeg ønsker dere alle lykke til videre med det viktige arbeidet som gjøres både lokalt og sentralt for kvinner og familier.

Vennlig hilsen

May-Britt Havnsund

Jordmormangel - ikke bare i oslo

AV: ELISABET RUSDAL, FORBUNDSLEDER; NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

En kartlegging vi gjennomførte høsten 2017 i alle landets kommuner viste at retningslinjer og forskrifter brytes ofte. Årsaken er mangel på jordmødre og penger. På landsbasis mangler vi ca. 800 jordmødre. Utdanningskapasiteten er for lav.

Tar vi så med mangelen på helsesøstre blir det enda mer skremmende. Den mangelen dekkes delvis opp av sykepleiere i midlertidige stillinger. Midlertidige fordi de ikke har den formelle utdanning og kompetanse som kreves. Hvor mange som er i slike stillinger finnes ikke tall på.

Vi antar at mangelen på helsesøstre er rundt 700 dersom forskrifter og retningslinjer skal følges. Vår kartlegging viser store variasjoner og at mange kommuner ikke klarer å oppfylle kravene. Men ansvaret er skjøvet over på kommunene.

De funn vi gjorde i kartleggingen er gitt politisk ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet før nyttår. Samtidig som vi kom med anbefalinger.

Vi er lei av at kvinner innenfor føde- og barselomsorgen behandles som pakkepost.

Nyansatt på kontoret

Vi ønsker Nini Raknes velkommen som nyansatt sekretær på kontoret. Hun forteller om seg selv:

Jeg er fra Oslo, barnefødt optimist, glad, nysgjerrig og interessert i det meste. Jeg er engasjert i mitt lokalmiljø, Prinsdal i Søndre Nordstrand, og har etterhvert lang fartstid innen frivillig arbeid.

Det blir spennende å bli kjent med forbundets arbeid, og etterhvert medlemmer og lokallag.

Jeg har tidligere jobbet i Norsk Thyreoideaforbund og i Norsk Lokalradioforbund.

Jeg er gift med Jørn og vi har Jesper og Amund + Kompis Hund, henholdsvis 14,11 og 5 år.

Landslotteriet

Har du husket å sende inn loddbøkene og pengene?
Hvis ikke ber vi om at dere gjør det snarlig.
Hilsen lotterikomiteen

K&F`s BEREDSKAPSUTVALG

Av: Bjarnhild Hodneland, Beredskapsutvalget

Bjarnhild Hodneland
Leder

Anne Lise Johnsen
Medlem

Liv Holst
Medlem

Grete Nordbæk
Varamedlem

Beredskap og virkeligheten

Beredskap – et ord og et emne som har fått stor oppmerksomhet denne våren og sommeren.

Virkeligheten er ikke bare ord, men å være forberedt i dag på det som kan skje i morgen.

BRANN
På TV så vi flere store branner både fra inn- og utland. Mange av brannene kom fra lynnedslag. Det var forferdelig å se store områder herjet av brann og en stor påkjenning for brannmannskapene og en stor tragedie for befolkningen. Takk til brannmannskapene og til de mange frivillige som hjalp til. Ille å høre at noen branner kanskje var påsatt. Brannmannskapene gav skryt til dem som fulgte forbudet mot grilling ute i skog og mark. Trist likevel at noen trosset forbudet.

VARMEN
Selv om vi gjerne ønsker sol og varme sommerdager så ble det vel kanskje litt i meste laget og over litt lang tid i år. Husker vi på solkrem på slike dager? Vi må passe på å ikke bli solbrent. Det oppstår skader i huden, som etter mange år kan utvikle seg til hudkreft. Noen leger mener også at det fører til forbigående lettere svekkelse av kroppens immunforsvar. (Kilde: Helsenett).

Tørken ble verst for bøndene som fikk uttørkede enger og åkrer. Vannmangel skaper store konsekvenser for jordbruket. I følge Dagens Næringsliv og Naturvernforbundet kan varme og tørkeperioder bli mer vanlig i framtiden dersom vi ikke klarer å regulere klimamålene som ble undertegnet i Parisavtalen i 2015.

Parisavtalen er en internasjonal avtale som skal sørge for at verdens land klarer å begrense klimaendringene. Punkt 2 i avtalen: Det skal ikke bli mer enn 2 grader varmere og helst ikke mer enn 1,5. (FN-sambandet).

VANN
I sommer har det flere steder vært vannmangel. Alle trenger vann! Mat og medisiner krever vann til produksjon. Ingen ønsker høyere strømregninger på grunn av vannmangel, men klarer vi å spare på vannet?

40 % av vannforbruket vårt er i husholdningene. Hver nordmann bruker 180 l vann i døgnet til drikke, matlaging, klesvask, dusj og toalettbesøk. (Kilde: NVE). Naturvernforbundet har gitt oss tips til sparing av drikkevannet vårt: Ikke vaske bilen, ikke vanne plenen med slange. Unngå å fylle badekaret helt opp, bruke sparedusj, ikke trekke ned unødvendig i toalettet. Kjøre fulle vaskemaskiner og ha gjerne en mugge med drikkevann i kjøleskapet. Bruk vann flere ganger om nødvendig.

HØST
Det går mot høst og fortsatt må vi tenke

beredskap. Utvalget hadde for noen få år tilbake en undersøkelse mellom kretsene/lagene om legevaktsordningen i deres område. Cirka halvparten var fornøyd med ordningen, andre var mer kritiske. Nå leser vi blant annet fra en kommune her i landet at legevakten får stryk av Fylkesmannen. Legevakten blir drevet med så høy risiko for svikt at det har konsekvenser for pasientsikkerheten. Kanskje vi skal se nærmere på dette og vi tar gjerne imot tips fra dere.

ELDREOMSORGEN
I vår kom Regjeringen Solbergs kvalitetsreform for eldre mennesker. Den beskrives slik: Å leve livet handler om mennesker. Det som er viktigst i livet er fellesskap, aktivitet, god mat og helsehjelp.

Politikerne har sagt det før, men vi hører stadig om feil medisinering, tidlig legging og oppvarmet ferdigmat, dag ut og dag inn. Eldre mennesker bør også få seg en tur utenfor sykehjemmet, i naturen eller bygatene. Det er våre foreldre det gjelder, og mange av oss havner jo også på sykehjem etter hvert. Her må vi presse politikerne, for det handler mye om penger, og nok bemanning.

BEREDSKAP SKAP

Alle husstander bør tenke egenberedskap og K&F fikk for en del år tilbake laget et «Familiens bered skap». Dette kan være et skap, en hylle eller det man finner naturlig. Som du kan se på bildet bør skapet inneholde blant annet drikkevann, tørrmat, hermetikk, radio med batterier, lommelykt med batterier, bærbare mobilladere som strømbank, stearinlys, ved, fyrstikker, førstehjelpsutstyr, kokeapparat på gass eller rødsprit, kontanter og medisiner.

CAMPING OG SØPPEL

Allemannsretten gir oss lov til å campe i utmark langs veiene våre når vi ikke finner en campingplass langs ruten vår. Mange velger bilturer om sommeren, men man må huske å rydde opp etter seg. Husk også å ta med en pose som senere kan kastes i container eller søppelspann.

HACKING OG ATOMBEREDSKAP

Dette kommer vi tilbake til, men vi nevner stikkordsmessig bruken av passord. Bruk forskjellige passord til dine forskjellige handlinger.

Ved en eventuell atomkrise er det viktig at jodtabletter er tilgjengelig. Det er kommunene som har ansvar for dette og flere kommuner har nå (etter anmodning blant annet fra K&F) tabletter på lager. Undersøk gjerne hvordan det står til i din kommune. Du kan lese mer om Norsk Atomberedskap i KFB-bladet.

Når lagene/gruppene nå starter opp igjen sine møter etter sommerferien, kan mye av dette være fine og viktige temaer å diskutere.

For oss alle: Husk EGENBEREDSKAP!

Brannøvelse i hjemmet

Svært få gjennomfører brannøvelser hjemme. Selv blant barnefamilier. Dette er kanskje den gruppen som har størst behov for å gjennomføre brannøvelser hjemme, fordi barna som regel er avhengig av hjelp i en nødssituasjon.

ØVELSE GJØR MESTER!

I en brannøvelse bør man trene praktisk på evakuering av huset. Prøv ulike rømningsveier fra flere rom, og tenk dere mulige scenarier. Kontroller at rømningsveiene er lett tilgjengelige, og at dører og vinduer enkelt kan åpnes fra innsiden.

Bli enige om hvem som går først og sist. Etter brannøvelsen bør familien sette seg ned for å evaluere og finne ut om noe kan gjøres bedre. Slik blir barn og voksne tryggere på hva de skal gjøre i tilfelle brann. Gjenta øvelsen minst to ganger per år. Brann kan være et skummelt tema. Det er derfor lurt å gjennomføre brannøvelsen som en lek uten altfor mye alvor. Dette er med på å gi barna den tryggheten de trenger.

HUSK!

- Brann kan være en skremmende opplevelse. Noen barn kan finne på å gjemme seg under senga eller inni et skap.
- Små barn kan trenge hjelp for å komme seg ut. De voksne må avtale seg imellom hvem som tar seg av hvilke barn.
- Eldre barn kan lære å komme seg ut av boligen på egenhånd.
- Eldre barn kan lære å ringe til brannvesenet for å varsle om brann (nødnummer 110).
- Avtal et fast møtested utenfor boligen, der alle skal møtes så raskt som mulig for opptelling (ved flaggstanga, epletreet eller et sted som er enkelt å huske).
- Bor dere i en blokkleilighet eller bygård, kan det i noen tilfeller være tryggere å bli i leiligheten og vente på hjelp utenfra. Man bør aldri evakuere gjennom en røykfylt rømningsvei.

HJEMMETS BRANNINSTRUKS

En branninstruks er en oppskrift på hva man skal gjøre hvis det blir brann. Alle familier bør lage seg en slik oppskrift, og bruke den som utgangspunkt når man skal ha brannøvelse hjemme. Her er et eksempel på en enkel branninstruks:

SMÅ BARN:

1. Rop "Brann! Brann!" så høyt du kan.
2. Vent på rommet til en voksen kommer og henter deg. Ikke gjem deg!
3. Gå sammen med den voksne ut av huset og til møteplassen dere har avtalt.

STØRRE BARN:

1. Redd andre ved å rope "Brann! Brann!" og hjelpe hverandre ut.
2. Hvis du har tid, varsle brannvesenet ved å ringe nødnummeret 110.
3. Hvis du har tid, lukk dører og vinduer.
4. Gå raskt ut av huset.
5. Still opp på møteplassen.

VOKSNE:

1. Redd andre ved å rope "Brann! Brann!" og hjelpe hverandre ut.
2. Pass på at alle barn kommer seg ut til møtestedet.
3. Varsle brannvesenet ved å ringe nødnummeret 110.
4. Hvis du har tid, lukk dører og vinduer.
5. Hvis brannen er liten, forsøk å slokke. Ta ingen sjanser.
6. Gå raskt ut av huset og til møteplassen.
7. Tell opp antall personer, og ta imot brannvesenet når de kommer.

NÅR DET BRENNER

Hvordan man skal opptre i en brann avhenger av situasjonen, men en vanlig prioritering er:
REDDE: Sørg for at hele familien kommer i trygghet på det avtalte møtestedet utenfor boligen.
VARSLE: Varsle brannvesenet på nødnummer 110. Varsle også naboer.
SLOKKE: Dersom situasjonen tillater det, kan voksne forsøke å slokke brannen med husbrannslange og/eller brannslokkeapparat. Unngå imidlertid å utsette dere for stor fare. Husk at røyken er svært giftig. I mange tilfeller er det best å vente på brannvesenet.

(Kilde: Brannvernuka.no/Nasjonal-brannovelse)

Materiell fra
Norges Kvinne-og familieforbund

Tilbud!
_____ Handlenett, sort m/hvitt trykk **kr. 50,-**
_____ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str XL, XXL **kr. 60,-**
_____ Aktivitetskalender **kr. 25,-**
_____ Melodibok **kr. 50,-**
_____ K&Fs skrivebok m/linjer **kr. 40,-**

Profileringsartikler med emblem:
Norges Kvinne- og familieforbund
_____ Fuego telysestake 1 stk. kr. 250,- 2 stk. **kr. 450,-**
_____ Sans vase (Hadeland Glassverk) med K&Fs logo **kr. 350,-**
_____ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130**,-
_____ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
_____ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
_____ Halssmykke i sølv **kr 530,**-
_____ K&F-pin **kr. 15,**-
_____ Lagledernål **kr. 190,-**
_____ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**

Studieplaner registrert i Studieforbundet næring og samfunn
_____ Prinsipprogrammet inkl. studieplan **kr. 100**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og familieforbund
_____ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
_____ Møteplakat, A4. 4 farger 50 stk. **kr. 100,**-
_____ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker
_____ Jubileumsboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år", Lene Søgaard Gloslie **kr. 300,-**
_____ Diktsamling, "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
_____ Bok, "Gøy på landet", Anne Enger **kr. 95,**-
_____ Bok, "…og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
_____ Vedtekter **kr. 25,**-
_____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) hele **kr. 150,-**
_____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) innhold **kr. 90,**-
_____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) perm **kr. 60,-**
_____ Tillitskvinnebevis **kr. 5,**-
_____ Diplom, A4, **kr. 15,-**
_____ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
_____ Abonnement på Sentral-og Landsmøteprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
_____ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**
_____ Årbok fra K&F **kr. 150,-**

Informasjonsmateriell
_____ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**
_____ Folder "Fremtiden - et felles ansvar" (Ny oppdatert versjon **Gratis)**
_____ Innmeldingsskjemaer **Gratis**

Frakt kommer i tillegg på alle bestillinger.

Klipp ut

Navn/lag:
……
Adresse:
……
Postnr./-sted:
……

Vi ber om å motta materiellet innen:……..

KUPONGEN SENDES:
Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgaten 12
0161 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Hvitt skjerf med logo

Skjerfet er laget av hvit silke og har K&Fs logo påsatt i sort, behagelig å ha på både sommer s om vinter, **pris kr. 130,-**

Kun kr. 50,-

K&Fs Handlenett

Kjøp K&Fs handlenett og støtt forbundet samtidig som du sparer miljøet for plastnett fra butikken! **Kun kr. 50,-**
Vi har rikelig av disse på lager.

K&Fs T-skjorte

T-skjorte i 100% kjemmet bomull, sort med godt synlig emblem i hvitt. Finnes i str. M, L, XL og XXL.
Kr. 130,-

Fuego telysestake

1 stk. **kr. 250,** 2 stk. kr. **450,-**

Sans Vase

135 mm. **Kr. 350,-** med K&Fs logo

Smykkenålen

Pris kr. **480,-**

Halssmykke i sølv

Pris kr **530,-**

Diktsamlingen "Hold drømmen levende" til **kr. 130,-**
"... og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør" til **kr. 80,-**

Jubileums-boken

Jubileumsboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år" til **kr. 300,-**

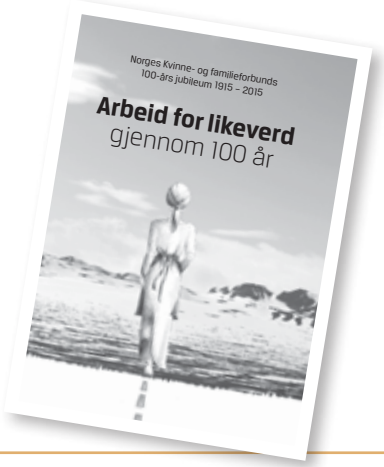

Se forøvrig alle våre varer i nettbutikken vår på hjemmesiden.

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret

Forbundsleder
Elisabeth Rusdal
Skogveien 41, 1368 Stabekk
Tlf. 913 28 164 (mob)
E-post: elisabeth@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Sonja Kjørlaug
Mob: 975 15 971
E-post: sonja@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
402 44 896 (mob)
E-post: wenche@kvinnerogfamilie.no

Medlem
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 55 34 60 04 (p) 950 41 886 /
952 23 748 (mob)
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Medlem
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 52 73 70 67 (p) 906 27 735 (mob)
E-post: emikk@online.no

Medlem
Anne Margrethe Eggestøl
Beisvågvegen 103, 7810 Namsos
Tlf. 916 93 920 (mob)
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

Medlem
Oddlaug Hovdenak
Åsleet 45, 6456 Skåla
Tlf. 951 24 753 (mob)
E-post: oddlaug.hovdenak@hotmail.com

1. varamedlem
Elin Hvidsten
Bekkjarvikveien 24, 5114 Tertnes
Tlf.915 84 287 (mob)
E-post: elin.hvidsten@live.no

2. varamedlem
Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 976 14 248 (mob)

Kretsledere

Akershus
Solvor Larsen, Sloratoppen 154, 1405 Langhus
E-post: solvor68larsen@gmail.com
E-post til Akershus krets: akershuskrets@gmail.com
Tlf: 64 86 64 74 (p) 97 09 91 04 (m)

Aust-Agder
Postkontakt
Else Marie Holm
Bergstø 10 C, 4790 Lillesand
E-post: elsemarieang@gmail.com
Tlf: 37278688/95098100

Bergen og Midthordland
Eldbjørg Gunnarson
Morviklien 23
5124 Morvik
Tlf.: 97 98 37 91/55 53 11 94
E-post: eldbgu@online.no

Finnmark
Postkontakt Hedvig Hansen
Postboks 142, 9770 Mehamn
E-post: hansenhedvi@gmail.com
Tlf: 95 18 35 28 (m)

Hedmark
Anne Lise Bryhn
Mogopveien 23, 2409 Elverum
E-post: anli-bry@online.no
Tlf: 62 41 70 53 / 45 25 46 21

Hålogaland
Gunn Evjen
Evjenveien 386
8056 Saltstraumen
Tlf.: 94 83 11 12
E-post: gunnda@live.no

Nord-Trøndelag
Anne M. Eggestøl
Elvalandet, 7810 Namsos
E-post: anne.eggestol@ntebb.no
Tlf: 91 69 39 20

Oslo
Liv Aasa Holm,
Sørkedalsveien 210,
0754 Oslo
E-post: livaasaholm@gmail.com
TLF: 95 16 35 24

Rogaland
Ingebjørg Rasmussen
Anton Brøggersgate 15, 4041 Hafrsfjord
E-post: rasmussen.ingebjorg@gmail.com
Tlf: 51 55 62 51 (p) 98 82 40 18 (m)

Romsdal
Gerd Røsberg
Istadvegen 665,
6453 Kleive
Tlf.: 93 67 38 78
E-post: ger-roe@online.no

Sogn og Fjordane
Aina Alfredsen Førde
Ytrehus, 6723 Svelgen
E-post: ain-f@online.no
Tlf: 47 33 75 65 (m)

Sunnmøre
Anita J. Kvalsund
Mulevikvg. 40, 6098 Nerland
Tlf.: 41 22 64 04
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Hotellavtaler

Norges Kvinne- og familieforbund kan nå tilby flere gode hotelltilbud til våre medlemmer.
Hos Scandic-kjeden er det inngått en avtale som gir inntil 10% rabatt på enkeltovernattinger. Det kan forekomme kampanjepriser som gir lavere pris enn avtalepris. Da lønner det seg selvfølgelig å bruke denne. Prisene vil variere mellom hotellene. Det gis rabattert pris for konferanser. Be om tilbud. Avtalen gir også gode priser på Scandic hotell i Sverige og Danmark. For booking må eget avtalenummer benyttes.
Forbundet har også et samarbeid med Thon Hotels. Her gis det rabatterte priser på inntil 21% ved Business Deal. Det vil si at bookingen må gjøres på internett med eget avtalenummer. Ved konferansebooking må bookingen gå via våre kontaktpersoner.

For alle avtalene gjelder krav om å benytte forbundets avtalenummer. Dette får du ved henvendelse til sekretariatet eller til ditt lokallag. Fullstendig informasjon om avtalen ligger på lukket side på vår hjemmeside: www.kvinnerogfamilie.no

Vest-Agder
Postkontakt
Eva Ousbey
Neseveien 38, 4514 Mandal
E-post: ousbey@online.no
Tlf: 38 26 58 00

Vestfold
Anne-Lene Spanthus
Utheimgt. 9, 3181 Horten
E-post: als@jobbdirekte.no
Tlf: 91 59 99 79

Kom.-/utvalgsledere: Valgkomiteen
Leder
Anne Enger
Fjellveien 70, 3518 Hønefoss
Tlf. 911 79 287
E-post: a-enger2@online.no

Kontrollkomiteen
Leder
Kristin Hansen
Tlf 90564730
Munkerudåsen 22 E , 1165 Oslo
E-post: krihan6@online.no

Prinsipprogramkomiteen
Leder
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 32
5527 Haugesund
Tlf.: 906 27 735
E-post: emikk@online.no

Internasjonalt utvalg
Leder
Anne Marit Hovstad
Fjæreveien 161, 4885 Grimstad
Tlf: 37 04 14 48 (p) 95 87 79 09 (m)
E-post: annemarit@hovstad.com
Prosjektleder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E , 1165 Oslo
Tlf 90564730
E-post: krihan6@online.no

Beredskapsutvalget
Leder
Bjarnhild Hodneland
Torvli 7, 5122 Morvik
E-post: bjhodneland@gmail.com
Tlf: 55 18 64 93 (p) 92 89 31 55 (m)

Nordens Kvinneforbund
2. representant
Sonja Kjørlaug
E-post: sonja@kvinnerogfamilie.no
Tlf: 97 51 59 71 (m)

ACWW representant
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 55 34 60 04 (p) 950 41 886 /
952 23 748 (m)
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Kvinners Frivillige Beredskap
Postboks 1550 Sentrum
0015 Oslo
Besøksadresse:
Bygning 60, Akershus festning.

Fokus
Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål
Storgata 11, 0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Tlf: 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn
Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo
Epost: post@naeringogsamfunn.no
Tlf: 22 17 66 00

Mange lag er nå direkte tilknyttet Forbundet. Se vår hjemmeside www. kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMSBLADET 3 UTGAVER I 2018

Kun kr 150.-

B-Economique
NORGE
P.P.
DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Stortingsgata 12, 0161 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting.
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Husmorvikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt å trygt oppvekstmiljø? Og vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere?
Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: Kvinnepolitikk • Familiepolitikk • Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR

ADRESSE:

POSTNR.-/STED::

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN SENDES:
Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgata 12,
0161 Oslo
Tlf.: 22 47 83 80

☐ Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.